

PROGRAMA FORMATIU D'INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

**Generalitat
de Catalunya**

Salut/

**Hospital Universitari de Girona
Doctor Josep Trueta**

**GUÍA ITINERARI FORMATIU
DE L'ESPECIALITAT D'INFERMERIA
FAMILIAR I COMUNITÀRIA**

Elaboració Novembre 2012

Nova actualització 2020

Unitat Docent Multiprofessional d'Atenció Familiar i Comunitària de Girona

Programa de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària, comissió nacional de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària.

Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Ministeri d'educació

DENOMINACIÓN OFICIAL DE LA ESPECIALIDAD Y REQUISITOS:

Enfermería Familiar y Comunitaria.

Duració: 2 anys.

Formació prèvia: Diplomats/Graduats Universitaris en Infermeria.

Programa elaborat en base a la publicació del Boletín Oficial del Estado núm. 157 de dimarts, 29 de juny de 2010, secció III: **Orden SAS/1729/2010 de 17 de juny**, per la que s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat de Infermeria Familiar i comunitària.

Índex de continguts

1. Presentació.....	4
2. Els valors i competències professionals de la infermeria familiar i comunitària.....	5
2.1 Valors professionals de l' infermeria de família	6
2.2 Competències de la infermera especialista en infermeria familiar i comunitària.....	8
2.2.1 Característiques generals.....	8
2.2.2 Agrupació de les competències avançades en l'especialitat d'infermeria Familiar i Comunitària	8
2.2.3 Competències prioritàries	9
3. Característiques generals del programa d'infermeria familiar i comunitària	10
3.1 Aspectes bàsics	10
3.2 Tutors	11
3.3 Importància de l'avaluació.....	14
3.4 Guia bibliogràfica i de recursos d'Internet	14
4. Estructura de la Unitat Docent Multiprofessional d'Atenció Primària i Comunitària Girona	15
4.1 Estructura de la prefectura d'estudis.....	15
4.2 Subcomissió d'infermeria d'atenció familiar i comunitària.....	16
5. Centres implicats en el itinerari formatiu	16
5.1 Centres i unitats implicades	16
6. Metodologia docent en el programa formatiu d'infermeria familiar i comunitària	18
6.1 Règim jurídic de la formació	18
6.2 Objectiu general	19
6.3 Metodologia docent.....	19
6.4 Atenció continuada.....	21
6.5 Formació en protecció radiològica	22
7. Els continguts del programa formatiu i la seva estructura	22
7.1 Competències clíniques avançades en l'àmbit familiar i comunitari	22
7.1.2 Clínica i metodologia avançada.....	22
7.1.3 L'atenció en l' infància	25
7.1.4 L'atenció en l'adolescència.....	27
7.1.5 L'atenció a la salut general en l'etapa adulta.....	29
7.1.6 L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere	30
7.1.7 L'atenció a les persones ancianes.....	33
7.1.8 L'atenció a les famílies	35
7.1.9 L'atenció davant les urgències, emergències i catàstrofes.....	38
7.1.10 L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc sociosanitari	39

7.2 Competències en salut pública i comunitària	40
7.3 Competències docents.....	42
7.4 Competències en gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari	44
7.5 Competències en investigació.....	46
8. Activitats mínimes proposades.....	47
9. El cronograma del programa formatiu	53
10. La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada (guàrdies) durant el període formatiu.	66
10.1 Distribució percentual del nombre d'hores d'atenció continuada a realitzar durant la residència distribuïdes per estàncies	66
11. Formació continuada	67
CONTINGUT DEL PROGRAMA FORMATIU D'INFERMERIA	69
12. La metodologia de l' investigació	71
13. Els responsables de la docència, supervisió i avaluació del programa formatiu	72
13.1 El tutor i les seves relacions amb el resident i la administració	74
13.1.1 La relació tutor / resident	75
13.1.2 Relació tutor/administració	75
13.2 El coordinador docent d'altres dispositius	76
13.3 El col·laborador docent	77
13.4 El tècnic en salut pública.....	77
14. L'avaluació	78
14.1 El pla avaluatiu global de la subcomissió de docència de IFiC	78
15. Bibliografia i recursos d'internet	79
15.1 Referències jurídiques més jurídiques més significatives:	79
15.2 Llibres:.....	80
15.3 Revistes	84
15.4 Pàgines Web d'interès:	85

1. Presentació

La Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries i pel Reial decret 450/2005, de 22 d'abril, sobre especialitats d'infermeria constitueixen un pas important en el model de desenvolupament de la professió infermera perquè consolida la participació professional en la cura de les persones, les famílies i les comunitats, des d'un enfocament biopsicosocial i en els diferents aspectes de promoció de la salut, prevenció de la malaltia, recuperació i rehabilitació. Una formació avançada, és clau i útil per al Sistema Sanitari.

La nostra societat ha experimentat canvis socials en els últims anys (factors demogràfics i econòmics, patologies prevalents, tecnologies de la informació, canvis en l'estructura familiar, moviments poblacionals, hàbits de salut, drets del ciutadà, etc.). Tot això implica noves necessitats i expectatives, per tant un increment en la utilització dels serveis d'Atenció Primària de Salut. La importància creixent de l'Atenció Primària de Salut deriva de la major qualitat i oferta dels serveis, afavorides pel desenvolupament científic i tecnològic i per la millor formació i capacitat resolutiva dels seus professionals. L'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària, assegurarà la dispensació de cures de qualitat així com un exercici professional basat en els valors professionals que la legitimen davant la societat, donant resposta a les demandes de salut que es derivin dels factors abans citats.

L'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària neix amb aquest primer Programa Formatiu i té com a meta la seva consolidació i implantació generalitzada en el sistema sanitari, amb el suport de molts professionals i societats científiques, representades per la Federació d'Associacions d'Infermeria Comunitària i d'Atenció Primària (FAECAP). L'especialitat en Infermeria Familiar i Comunitària serà un gran pas per a la professió infermera i per a la qualitat dels serveis que dispensem al nostre país, igualant les possibilitats de formació a altres països que ja disposen d'aquesta especialitat (els EUA, Dinamarca, Bèlgica, Irlanda...).

Quant als continguts del programa, interessa ressaltar que aquests s'adeqüen a les necessitats actuals i futures de l'Atenció Primària de Salut, adaptant els períodes de rotació als nivells de competència que requereix el perfil professional de la Infermera de Família d'una forma flexible i individualitzada, establint estàndards mínims, desitjables i màxims en els objectius d'aprenentatge i possibilitant l'avaluació de tot el procés a fi de garantir la seva qualitat.

Els tutors dels centres de salut als quals correspon el seguiment i supervisió de les activitats realitzades pel resident al llarg dels dos anys que dura la seva formació, adquireixen un alt grau de protagonisme en aquest programa que ha de ser secundat

simultàniament amb mesures complementàries de formació de tutors destinades a mantenir i millorar les seves competències.

El Programa desenvolupa dotze àrees competencials: 8 competències clíniques avançades en l'àmbit familiar i comunitari:

- 1) Clínica i metodologia avançada.
- 2) Atenció a la infància.
- 3) Atenció a l'adolescència.
- 4) Atenció a la salut general en l'etapa adulta.
- 5) Atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere.
- 6) Atenció a les persones ancianes.
- 7) Atenció a les famílies.
- 8) Atenció a les urgències i emergències.
- 9) Atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc sociosanitari.

Així com 4 competències més:

- 10) Salut pública i comunitària.
- 11) Competències docents.
- 12) Competències en gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari.
- 13) Competències en recerca.

L'Atenció Primària de Salut ha de ser la base del sistema sanitari per la qual cosa és fonamental la bona preparació de les futures infermeres de família, a fi que siguin capaces de donar una millor atenció a l'usuari, més accessible, més humana, més integral i més eficient. Aquest programa ha de ser un instrument dinàmic que haurà de ser revisat periòdicament per a garantir la qualitat de la formació i adaptar-se a les necessitats canviants del desenvolupament científic i de la nostra societat.

2. Els valors i competències professionals de la infermeria familiar i comunitària

La nostra societat té noves demandes en salut derivades dels profunds canvis i nous fenòmens que en la mateixa s'estan produint. Aquesta especialitat formativa ha de tenir-ho en compte per a adaptar el seu pla formatiu i potenciar els valors que legitimen el paper de la infermera de família en la societat.

La missió de la Infermera Familiar i Comunitària és la participació professional en la cura compartida de la salut de les persones, les famílies i les comunitats, en el «continuum» del seu cicle vital i en els diferents aspectes de promoció de la salut, prevenció de la malaltia, recuperació i rehabilitació, en el seu entorn i context sociocultural. Sobre la base d'això,

descrivim els seus valors.

2.1 Valors professionals de l' infermeria de família

L'acció de la Infermera Familiar i Comunitària està orientada per principis i fonaments científics, humanístics i ètics de respecte a la vida i a la dignitat humana. La seva pràctica requereix d'un pensament interdisciplinari, d'una actuació multiprofessional i en equip, i d'una participació activa de les persones a les quals atén, amb visió holística de l'ésser humà en la seva relació amb el context familiar, social i ambiental.

Per a l'adequat compliment de la seva missió, els valors que s'esmenten a continuació han de guiar el procés formatiu de les infermeres especialistes en Infermeria Familiar i Comunitària:

- a) Compromís i orientació a les persones, famílies i comunitat:** l'atenció que presta la Infermera Familiar i Comunitària està orientada a les persones, al llarg de tota la seva vida i en el seu entorn natural, al costat de les famílies i comunitats amb les seves interaccions, la seva cultura i també en el seu mitjà. Les seves actuacions estan orientades perquè, a la millora i manteniment compartits de la seva salut i benestar, no reduint-se a la intervenció clínica davant la presència de malaltia. El ciutadà és el protagonista de l'atenció que presta la Infermera de Família.
- b) Compromís amb la societat, l'equitat i l'eficient gestió dels recursos:** la Infermera Familiar i Comunitària és el primer contacte i porta d'entrada al sistema sanitari, per tant té una alta responsabilitat social respecte a l'ús eficient dels recursos sanitaris. Ha de facilitar l'accés al sistema sanitari, eliminant qualsevol barrera física, estructural o organitzativa que el dificulti. Així mateix facilitarà i potenciarà la participació ciutadana activa i responsable en la cerca de respostes als seus problemes de salut i en la planificació dels serveis sanitaris.

La Infermera Familiar i Comunitària adquireix un especial compromís amb els sectors socials més desfavorits per raons de classe social, gènere, ètnia, edat, discapacitat, malaltia, etc. amb l'objectiu de mantenir un principi d'equitat en l'accés a les seves cures. Per a això planifica, dirigeix i implementa en la seva activitat quotidiana programes de salut específics dirigits a cobrir les necessitats d'aquests i altres grups en risc.

La Infermera Familiar i Comunitària coopera i participa activament amb les organitzacions i xarxes comunitàries, organitzacions no governamentals, associacions d'ajuda mútua i altres institucions públiques o privades que tenen per objectiu millorar la salut del conjunt de les persones.

- c) Compromís amb la millora contínua de la qualitat:** la Infermera Familiar i Comunitària presa les seves decisions basant-se en les evidències científiques actualitzades i per a això manté al dia els seus coneixements, habilitats i actituds professionals, al mateix temps que fa partícips a les persones en la presa de decisions que afectin la seva salut.

A més de conèixer les eines bàsiques de la qualitat assistencial, les aplica tant en l'autoavaluació de la qualitat de les cures que presta com en l'estudi de les necessitats i expectatives de les persones minimitzant la possibilitat de cometre errors.

La Infermera Familiar i Comunitària reconeix com a prerrequisit de l'atenció de qualitat el valor del treball en equip i la participació i corresponsabilització de les persones a les quals presta les seves cures.

- d) Compromís amb l'ètica:** la Infermera Familiar i Comunitària és exigent amb si mateixa, amb la pròpia administració sanitària i amb la resta dels actors que intervenen en ella, per al compliment de la seva missió. La Infermera Familiar i Comunitària basa el seu compromís amb les persones en els principis de la bioètica i molt especialment, donada la idiosincràsia del seu àmbit d'actuació, en el principi d'autonomia (autocura i responsabilitat). Respectar l'autonomia del ciutadà no és només un deure ètic, sinó també un objectiu de salut. La infermera de família facilita la informació necessària perquè el propi pacient decideixi, amb la seva col·laboració, el curs de l'atenció que prefereix.

Garanteix el respecte a cadascun dels drets dels usuaris i pacients del sistema sanitari conforme al que s'estableix en la Llei d'ordenació de les professions sanitàries i en la Llei bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.

Mantindrà el rigor i l'ètica en l'acompliment de les seves funcions de docència i de recerca.

- e) Compromís amb la seguretat dels usuaris i pacients:** La Infermera Familiar i Comunitària promourà i desenvoluparà el coneixement i la cultura de seguretat de les persones a les quals atén. Col·laborarà i participarà en projectes que impulsin i avaluïn pràctiques segures.
- f) Compromís amb el desenvolupament professional:** La Infermera Familiar i Comunitària està compromesa amb el desenvolupament general de la seva professió i particularment amb el del seu principal àmbit de treball, la infermeria

que intervé amb les famílies, les comunitats i en la salut pública. Aquesta nova especialitat comporta implícit un camí d'incertesa a causa de la seva jove creació que, sumat a la polivalència i transversalitat d'aquest camp sanitari, haurà de resultar un incentiu per a participar activament en el desenvolupament, consolidació i actualització d'aquesta disciplina. El compromís de la Infermera de Família amb la seva especialitat determina també, la seva disposició a investigar sobre aquelles qüestions que són pertinents per al desenvolupament de la mateixa a fi d'oferir un millor servei a la societat.

2.2 Competències de la infermera especialista en infermeria familiar i comunitària

El perfil de la Infermera de Família ha de ser la d'un professional per al qual la persona és un tot integrat per aspectes físics, psíquics i socials vinculats a un context familiar i social concret, la qual cosa li permet dur a terme una atenció continuada al col·lectiu de persones al qual atén per a elevar el nivell de salut de les quals estan sanes, curar a les que estan malaltes i cuidar, aconsellar i pal·liar els efectes de la malaltia, quan no és possible la recuperació de la salut.

Aquestes característiques específiques donen cos a una disciplina d'atenció que es plasma en les següents àrees competencials:

2.2.1 Característiques generals

El present programa se centra en el desenvolupament de les competències específiques que ha d'adquirir l'especialista en Infermeria Familiar i Comunitària, garantint que la resident ha adquirit els coneixements, destreses, actituds i valors que conformen aquestes competències que s'hauran començat a adquirir en la formació del Grau (o Diplomatura) i s'aniran ampliant, en profunditat i especificitat, en la formació especialitzada.

Les competències avançades que conformen el perfil professional d'aquest especialista es desenvolupen en a l'àmbit familiar i comunitari, la qual cosa en cap cas significa la creació d'àmbits exclusius d'actuació, ja que aquestes competències s'inscriuen en el marc dels principis d'interdisciplinarietat i multidisciplinarietat dels equips professionals en l'atenció sanitària que consagra la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.

2.2.2 Agrupació de les competències avançades en l'especialitat d'infermeria Familiar i Comunitària

En el context del sistema sanitari les competències avançades d'aquests professionals poden agrupar-se en els següents apartats:

1. Competències vinculades amb la provisió de cures avançades en l'atenció clínica directa en l'àmbit de l'atenció familiar i comunitària a persones al llarg del seu cicle vital i a les famílies en totes les seves etapes, tant pel que fa a la seva gestió, com a planificació i desenvolupament, d'acord amb les necessitats de la població i a les exigències dels serveis de salut. (Apartat 5.1 d'aquest programa).
2. Competències vinculades amb la salut pública i comunitària, relatives al disseny de programes d'educació per a la salut, de vigilància epidemiològica i mediambiental, i de situacions d'emergència i catàstrofe. (Apartat 5.2 d'aquest programa).
3. Competències vinculades amb la Docència, dirigides tant a les persones i famílies com a estudiants i altres professionals. (Apartat 5.3 d'aquest programa).
4. Competències vinculades amb la gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari, amb la finalitat d'aplicar-los segons els principis d'equitat, efectivitat i eficiència i desenvolupant estratègies de millora de qualitat assistencial en les cures a la comunitat. (Apartat 5.4 d'aquest programa).
5. Competències vinculades amb la recerca, les finalitats de la qual són: utilitzar la millor evidència científica disponible, generar coneixement i difondre el ja existent. (Apartat 5.5 d'aquest programa).

2.2.3 Competències prioritàries

Es consideren competències prioritàries les orientades a:

- Identificar les necessitats de salut de la població i proporcionar la correcta resposta de cures dels serveis de salut als ciutadans en qualsevol àmbit (centre d'atenció, domicili, escola, lloc de treball, etc.).
- Establir i dirigir xarxes sentinel·les d'epidemiologia de les cures.
- Desenvolupar indicadors d'activitat i criteris de qualitat de les cures en l'àmbit familiar i comunitari.
- Augmentar el seguiment i l'atenció longitudinal en valorar a l'individu i la família des de la perspectiva de la necessitat de cures, en el seu entorn i en totes les etapes de la vida, amb especial atenció a aquells que han de ser atesos en el seu domicili.
- Respondre eficaçment a les necessitats de la població amb malalties cròniques prevalents, a les situacions de discapacitat, de risc d'emmalaltir i de fragilitat.
- Dissenyar i desenvolupar estratègies d'intervenció i participació comunitària,

centrades en la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia.

- Garantir la continuïtat de l'atenció i les cures, mitjançant la gestió efectiva i la coordinació dels recursos humans i materials disponibles.
- Afavorir el funcionament dels equips multiprofessionals, a través de la participació, la reflexió, l'anàlisi i el consens i des del respecte a les competències pròpies i de la resta d'especialistes i professionals de l'àmbit comunitari i de la Salut Pública.
- Millorar la pràctica infermera en l'àmbit familiar i comunitari a través de la recerca en cuidats infermers i de la participació en línies de recerca multiprofessionals.

3. Característiques generals del programa d'infermeria familiar i comunitària

3.1 Aspectes bàsics

Aquest programa està vinculat a les demandes de la societat i al perfil professional de la infermera de família perquè els seus continguts formatius distribuïts en àrees docents que coincideixen amb les àrees de Competència.

La finalitat del programa és l'adquisició de competències per part del resident i no el mètode pel qual aquestes s'adquireixen "L'important és el quin i no el com".

La flexibilitat del programa es manifesta en la utilització de diferents mètodes docents i d'aprenentatge a fi de triar el més adequat al perfil formatiu del tutor i de les característiques de la Unitat Docent en la qual es formi el resident.

La pluripotencialitat de la formació impartida en el programa de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària facilita els coneixements necessaris per a exercir no sols en els centres de salut que constitueixen el medi natural de la infermera familiar i comunitària, sinó també en altres àmbits laborals com els Serveis d'Emergències, la Sanitat Penitenciària, etc.

La diversitat d'espais docents millora i amplia la formació del resident. Les Unitats d'hospitalització a domicili, d'atenció a l'adolescent, de cures pal·liatives, centres de salut rurals... són algunes de les àrees on els residents d'infermeria familiar i comunitària han de realitzar les seves activitats.

L'avaluació formativa continuada permetrà determinar el nivell de competències adquirit pel

resident, permetent ajustos en els nivells de competència adquirits per aquests.

La formació individualitzada de cada resident, adaptat a les característiques personals de cadascun d'ells, propícia un increment progressiu de la responsabilitat en el moment adequat.

3.2 Tutors

La relació resident-tutor és l'eix fonamental de tot el procés formatiu, ja que el sistema de residència implica una formació teòrica i pràctica, programada i tutelada, amb una participació personal i progressiva de l'especialista en formació en les activitats i responsabilitats pròpies de l'especialitat.

Els tutors han de caracteritzar-se pels seus coneixements sobre la matèria, per la seva accessibilitat i proximitat en qualsevol fase del període formatiu. En definitiva, són els facilitadors i canalitzadors del procés d'aprenentatge. Per aquest motiu, el resident tindrà un mateix tutor durant tot el període formatiu, amb el qual haurà de mantenir un contacte continuat i estructurat. El tutor principal és l'encarregat d'adequar el cronograma del període formatiu a les necessitats formatives i les característiques personals de cada resident i corregir les deficiències formatives –si pot ser- que es produeixin durant la residència.

En definitiva, el tutor ha de planificar, estimular, dirigir, seguir i avaluar el procés d'aprenentatge del resident realitzant les funcions previstes en l'article 11 del Reial decret 183/2008 de 8 de febrer, devent per tant: planificar, gestionar, supervisar i avaluar tot el procés de formació, proposant, quan escaigui, mesures de millora en la impartició del programa i afavorint l'acte-aprenentatge, l'assumpció progressiva de responsabilitats i la capacitat investigadora del resident.

Per a dur a terme totes les funcions formatives de la residència d'una manera adequada i de qualitat, el tutor ha de ser capaç de:

- Comunicar (empatia).
- Estimular (incentivar, impulsar i il·lusionar).
- Transmetre informació oportunament.
- Explorar les expectatives i actituds del resident.
- Afavorir el diàleg.

Una altra figura a detallar és la del tutor col·laborador. És la figura del col·laborador docent, el qual s'inscriu en el marc del que es preveu en els articles 104 de la Llei 14/1986, General de Sanitat i 22 de la Llei 45/2003, d'ordenació de les professions sanitàries que preveuen la

disponibilitat de totes les estructures del sistema sanitari per a ser utilitzades en la docència pregraduada, especialitzada i continuada de professionals.

En aquest context, els col·laboradors docents són tots aquells especialistes i professionals que, sense ser tutors de residents d'Infermeria Familiar i Comunitària, desenvolupen les seves funcions docents en els diferents dispositius.

També tindran la consideració de col·laboradors docents, aquells professionals que treballen en Atenció Primària i no són infermeres (pediatres, metges, fisioterapeutes, matrones, etc.) sempre que contribueixin en la formació de residents.

Aquests tutors col·laboradors deuran:

- Orientar al resident durant tota l'estada formativa en la seva Unitat o Servei.
- Supervisar la formació del resident utilitzant com a eina les fitxes que figuren en aquest programa completades amb la informació que li faciliti el tutor hospitalari i el tutor principal.
- Ser el referent-interlocutor del resident durant l'estada formativa i, per tant, realitzar una labor d'acolliment i d'informació.
- Afavorir l'autoaprenentatge i la responsabilitat progressiva del resident.
- Fomentar l'activitat docent i investigadora del resident.
- Ser responsable de l'avaluació formativa o continuada del resident durant l'estada formativa.

Els tutors d'infermeria i medicina de la nostra Unitat Docent Multiprofessional actualment són:

- Armitano Ochoa Rolando Alberto
- Alfranca Pardillos Rebeca
- Aparicio Ruiz de Castañeda Pedro
- Barrot de la Puente Joan Francesc
- Biarnau Abadía Anna
- Blasco Aichart Núria
- Cabanillas Guerrero Lidia
- Cairó Blanco Irene
- Calvo Martínez Eva Maria
- Carrasco Rauret Clara
- Carreras Rodríguez Montserrat
- Casellas Rey Joan
- Castellà Dagà Immaculada
- Castro López Sonia

- Cebollada del Misterio José Martín
- Cerezo Goyeneche Carlos Javier
- Condom Vilar Asun
- Cubí Montfort Rafael
- de Castro Vila Carme
- de Ciurana Gay Maria
- Duch Jovinya Brenda
- Fàbregas Comadran Thais
- Fernández Mas Eugeni
- Fernández Punset Dolors
- Font Roura Pilar
- Forcada Parrilla Iris
- Frou Llenas Immaculada
- Fuentes Casañas Elena Esther
- Gispert-Sauch Puigdevall Núria
- Güell Figa Elisabet
- Guerrero Caballero Laura
- Haro Iniesta Laura
- Hernández Maldonado Isabel
- Ibáñez Masferrer Mónica
- Iglesias Carrion Cristina
- Jimenez Garcia, Eva Ma.
- Julià Camps Anna
- Legazpi Rodríguez Isabel
- Llensa Cubarsí Immaculada
- Llobera Serentill Alejandro
- Lloveras Clos M. Montserrat
- Lloveras garriga Mireia
- Lluís Collell ma. Teresa
- Lopez Arpí Carles
- Marco Segarra Emili
- Marina Ortega Maria Victoria
- Marquet Palomar Roser
- Mas Marqués Montserrat
- Mascort Nogué Carina
- Michaut Ravazza Claire
- Olabarrieta Zaro Maria Elena
- Parramon Font Dídac
- Pérez Muñoz Pilar
- Piñar Mateos Maria Àngels

- Planas Callao Maria Teresa
- Ponce Aliste Raquel
- Puigdevall Tarrés Lourdes
- Puigvert Viu Núria
- Pujiula Blanch Montserrat
- Quevedo Rodríguez Sílvia
- Ramió Pujolràs Gemma
- Reig Majoral Sílvia
- Roca Brasó Ingrid
- Rodríguez Álvarez Maria del Mar
- Rubio Montañés Marisa
- Ruffo Giuseppe
- Saura Parramon Meritxell
- Saura Sanjaume Silvia
- Servent Batlle Cristina
- Sieira Ribot M. Àngels
- Sierra Elosua Inmaculada
- Solanas Saura Pascual
- Soriano Suárez Elena
- Torrent Goñi Sílvia
- Troyano Moreno Leticia Inés
- Ventura Muñoz, Soraya
- Vilaplana Morillo Eva
- Vilar Pont, Mariona
- Vilavella Lizana Clara
- Zwart Salmerón Marta

3.3 Importància de l'avaluació

Tot programa formatiu ha de disposar de criteris d'avaluació i de control de la qualitat de tots els elements que intervenen en aquest procés. L'avaluació, a part de determinar la idoneïtat del resident, és una eina de millora, ja que facilita la detecció de problemes i facilita la correcció d'aquests. Aquest apartat s'especifica en el punt 12 d'aquest document.

3.4 Guia bibliogràfica i de recursos d'Internet

Un dels eixos sobre els quals gira aquest programa com a mètode i com a valor, és el de transmetre al resident que tant l'autoaprenentatge com l'ampliació i actualització dels seus

coneixements és un element imprescindible en la formació de l'especialista en Infermeria Familiar i Comunitària que no finalitza amb els dos anys de residència sinó que constitueix un compromís professional i permanent del professional.

L'autoaprenentatge, l'ampliació i actualització de coneixements són elements indispensables per a la formació de l'especialista en Infermeria Familiar i Comunitària.

El BOE, número 157 29/6/10. Sec. III. Annex I conté l'estructura d'una guia bibliogràfica i de recursos d'Internet, relacionats amb la infermeria de família (s'adjunta en el punt 14 d'aquest document).

4. Estructura de la Unitat Docent Multiprofessional d'Atenció Primària i Comunitària Girona

4.1 Estructura de la prefectura d'estudis

Està formada per:

Cap d'Estudis de la UDMAFiC de Girona:

Dr. Ferran Cordón Granados ferran.cordon@gencat.cat

Presidenta de la Subcomissió de Docència d'Infermeria Familiar i Comunitària:

Sra. María Herranz Vázquez
mariaherranz.girona.ics@gencat.cat

Tècnica de Salut:

Dra. Leticia Troyano Moreno litroyano.girona.ics@gencat.cat

Secretaria de la Unitat Docent:

Sra. Mariona Planella Fàbrega unitatdocent.girona.ics@gencat.cat

La UDMFiC de Girona pertany a:

- **Gerència Territorial de Girona. Direcció d'Atenció Primària.**

Directora: **Dra. Sara Rodríguez Requejo**

Carrer Santa Clara, 33-3517001-GIRONA
Tel. 972 200000

4.2 Subcomissió d'infermeria d'atenció familiar i comunitària

- Presidenta de la Subcomissió de Docència : María Herranz Vázquez
- Representant tutores: Núria Puigvert Viu
- Representants Hospital Dr. Josep Trueta : Agnès Magret Martínez i Ferran Díaz Roldan
- Representant Hospital Santa Caterina: Esther Quintana
- Representant d'Atenció Continuada : Teia Planagumá Planas
- Representant de la direcció d'Atenció Primària : Montserrat Canet Ponsa
- Representants dels residents de primer i de segon any de residència: Representant R1: Laura Muñoz Areta / Representant R2: Claudia Llorca
- Secretaria de la Unitat Docent : Mariona Planella Fàbrega

5. Centres implicats en el itinerari formatiu

Són tots aquells que, independentment de la seva titularitat, es consideren necessaris per a impartir la formació especialitzada, d'acord amb el que estableix el programa oficial.

5.1 Centres i unitats implicades

El resident d'Infermeria Familiar i Comunitària realitza, al llarg de la seva formació, rotacions per les diferents àrees, centres de salut, pels hospitals i dispositius docents.

CENTRES DE SALUT DOCENTS:

Àrea Bàsica de Salut Girona 1 “Santa Clara”

C/ Santa Clara 33 Tel: 972 20 00 12
17001 Girona

Àrea Bàsica de Salut Girona 2 “Can Gibert del Pla”

C/ Sant Sebastià, 50 Tel: 972 24 53 50

17006 Girona

Àrea Bàsica de Salut Girona 3 “Montilivi”

C/ del Castell de Solterra, 11-17 Tel: 972 22 52 84
17003 Girona

Àrea Bàsica de Salut Girona 4 “Joan Vilaplana (Taialà)”

C/ Modeguera Gran, 1 Tel: 972 22 76 35
17007 Girona

Àrea Bàsica de Salut Salt “CAP Alfons Moré i Paretas”

C/ Passeig Marquès de Camps, s/n Tel: 972 43 91 36
17190 Salt

CENTRE D'URGÈNCIES DOCENT D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Centre d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP) “Güell” de Girona

C/ Mossèn Joan Pons, s/n Tel: 972 21 07 08
17001 Girona

CENTRE DE SALUT MENTAL:

**Centres de salut mental del IAS del Gironés Centro de Salut Mental del
Gironés-Pla de l'Estany**

C/ Albereda. 3-5 2ª planta (“Edifici Fòrum”) Tel: 972 21 22 66
17004 Girona

HOSPITALS DOCENTS:

Hospital Universitari de Girona “Dr. Josep Trueta”

Avinguda de França s/n Tel: 972 94 02 00
17007 Girona

“Hospital de Santa Caterina de Salt”

C/ Doctor Castany s/n Tel: 972 18 26 26
17190 Salt

ALTRES DISPOSITIUS:

“Agència de Salut Pública de Catalunya” (ASPCAT)

Plaça de Pompeu Fabra 1 (Edifici de la Generalitat) Tel: 972 94 32 22

17002 Girona

Unitat de Salut Laboral Girona (USL-Girona)

C/ Maluquer Salvador,11 Tel: 972 21 33 74

17002 Girona

“SISTEMA D’EMERGÈNCIES MÈDIQUES” (SEM)

Plaça de Pompeu Fabra 1 (Edifici de la Generalitat) Tel: 872 97 50 00

17002 Girona

6. Metodologia docent en el programa formatiu d’infermeria familiar i comunitària

6.1 Règim jurídic de la formació

Aquest pla formatiu s'ha redactat a partir de la legislació vigent al nostre país que a continuació es detalla.

El Sistema de formació sanitària especialitzada del nostre país ha inclòs la Infermeria Familiar i Comunitària, com una de les especialitats relacionades en l'article 2 del Reial decret 450/2005, de 22 d'abril, sobre especialitats d'infermeria. Referent a això i tal com s'estableix en l'article 15 de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, la formació especialitzada en Ciències de la Salut, és una formació reglada i de caràcter oficial que té com a objecte dotar als especialistes dels coneixements, tècniques, habilitats i actituds propis de la corresponent especialitat, de manera simultània a la progressiva assumpció per l'interessat de la responsabilitat inherent a l'exercici autònom d'aquesta.

Per a obtenir el títol de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària, les infermeres residents compliran el programa formatiu de la mateixa en unitats docents multiprofessionals d'Atenció Familiar i Comunitària, acreditades per a la formació que compleixin els requisits generals d'acreditació aprovats a aquest efecte, durant un període de dos anys a temps complet.

L'accés a la formació, la seva organització, supervisió, avaluació i acreditació d'unitats docents multiprofessionals d'Atenció Familiar i Comunitària, es durà a terme conforme al que es preveu en el Reial decret 183/2008, de 8 de febrer, pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en Ciències de la Salut i es desenvolupen determinats

aspectes de la formació sanitària especialitzada.

El seu programa formatiu es desenvoluparà sobre la base de la publicació del Boletín Oficial del Estado núm. 157 de dimarts, 29 de juny de 2010, secció III: Orde SAS/1729/2010 de 17 de juny, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'Infermeria Familiar i comunitària, en el qual s'ha basat aquest document.

El seguiment i qualificació del procés formatiu d'adquisició de competències professionals durant el període de residència es durà a terme mitjançant avaluació formativa contínua, anual i final, tal com indica el Reial decret 183/2008, abans citat.

El règim jurídic que regula la relació laboral que uneix a la infermera especialista amb l'entitat titular de la unitat docent on s'està formant, s'atindrà al que es preveu en el Reial decret 1146/2006, de 6 d'octubre, pel qual es regula la relació laboral especial de residència per a la formació d'especialistes en ciències de la salut.

6.2 Objectiu general

L'objectiu general del programa és que, en concloure el període formatiu, la infermera resident hagi adquirit les competències professionals mitjançant una formació pràctic-clínica que constitueix l'eix central d'aquest programa ja que el sistema de residència consisteix, fonamentalment, a aprendre fent.

6.3 Metodologia docent

Una de les característiques específiques d'aquest programa és la diversitat de mètodes d'aprenentatge ja que l'important és que el resident compleixi els objectius del programa malgrat l'amplitud dels seus continguts, als diversos perfils dels tutors-residents i a les també diverses característiques i recursos de les múltiples Unitats Docents acreditades per a la formació d'aquests especialistes.

S'utilitzaran tècniques educatives, tant presencials com semi-presencials, amb una metodologia docent que doni prioritat a l'aprenentatge actiu tutoritzat, a la utilització de mètodes educatius creatius que assegurin la ponderació i coordinació amb la formació clínica, a través d'un aprenentatge experiencial que implica una relació laboral entre el resident i l'entitat titular de la unitat docent on s'estigui formant.

Per a l'adquisició de les competències que se citen en aquest programa, els responsables de la formació duran a terme estratègies docents que afavoreixin el pensament crític i permetin la integració de la formació teòrica amb la formació clínica i investigadora que es dugui a terme en els diferents dispositius que integren la unitat docent.

En el procés formatiu és necessari que els residents interioritzin que els avanços científics es desfasen amb promptitud, per la qual cosa és necessari despertar en ells la inquietud per aprendre i assumir que el compromís amb la formació roman al llarg de tota la seva vida activa, adquirint una actitud professional adequada als temps actuals.

La formació teòrica i pràctica clínica d'aquest programa es durà a terme durant la jornada laboral, sense perjudici de les hores que es prestin en concepte d'atenció continuada i de les hores personals d'estudi al marge d'aquesta jornada.

La formació transversal comuna amb altres especialitats en Ciències de la Salut (bioètica, metodologia de la recerca, protecció radiològica, gestió clínica, etc.) es realitzarà, en la mesura que sigui possible, juntament amb els residents de les diferents especialitats adscrites a la Comissió de Docència d'unitat/centre sanitari que correspongui.

Els cinc mètodes d'aprenentatge recomanats en les diferents àrees de competència d'aquest programa són:

1. Autoaprenentatge autoritzat ("self directed learning"): metodologies actives centrades en l'aprenentatge en les quals el resident adquireix la responsabilitat del procés sota la guia i orientació del tutor. Indicats per a l'adquisició de nous coneixements, manteniment de la competència, adquisició d'habilitats en l'ús d'eines bàsiques. Pot dur-se a terme de diferents formes:

- Utilització d'eines d'aprenentatge per part del resident: portfoli docent i llibre del resident. Aprenentatge dirigit: lectures o visualitzacions recomanades (llibres, vídeos, articles d'interès, pàgines web, etc.), aprenentatge basat en la resolució de problemes, discussió de casos i problemes pràctics ("problema based learning").
- Realització de cursos interactius a distància.
- Assistència a cursos, simposis, congressos i tallers relacionats amb les àrees de coneixement de la Infermeria Familiar i Comunitària.
- Preparació i exposició de sessions formatives.

2. Autoaprenentatge de camp: realització de la formació en situacions reals de la pràctica assistencial, en la qual el resident viu de manera crítica i reflexiva la situació real en la qual té lloc el seu autoaprenentatge. Està indicada especialment per a l'adquisició i aprenentatge de la complexitat de les funcions i de la presa de decisions com a professional. Pot dur-se a terme de diferents formes:

- Observació directa: el resident veu el que fa el tutor.
- Intervenció tutoritzada: el resident realitza les seves activitats davant la presència del tutor, mentre el resident fins i tot no ha adquirit la competència que li permeti assumir totalment la responsabilitat de l'activitat.
- Intervenció directa: no supervisada directament pel tutor quan el tutor ja ha comprovat l'adquisició de la competència de l'activitat que el resident realitzarà de manera autònoma.
- Obtenció d'informació per altres vies indirectes: auditoria d'històries, opinió dels pacients, opinió d'altres companys d'equip, etc.
- Vídeo-enregistraments d'intervencions del resident i posterior anàlisi amb el tutor.
- Treballs de camp.

3. Classes: el tutor transmet informació complexa sobre una matèria concreta, per a afavorir la creació d'un marc conceptual i la transmissió d'informació complexa. Pot utilitzar el material de suport visual o de demostració que consideri necessari per a afavorir la comprensió. Les sessions poden ser:

- Lliçó magistral clàssica.
- Classe participativa (la més recomanada).

4. Sessions de discussió: l'aprenentatge està basat en la discussió de temes o problemes entre els residents i el responsable de la formació. Consisteix a aprofitar la interacció entre els diferents membres del grup. Indicat per a treballar habilitats o procediments. Poden celebrar-se:

- Seminaris.
- Sessions de resolució de casos, sessions clíniques.
- Tallers.

5. Sessions pràctiques: el resident assaja i aprèn la tasca que haurà de dur a terme després. Molt indicat per a treballar les actituds. Poden ser:

- Situacions reals.
- Situacions simulades: jocs de rol ("role playing"), treballs de grup, simuladors, programes informatitzats, etc.

6.4 Atenció continuada

Els serveis prestats en concepte d'atenció continuada tenen caràcter formatiu, es

realitzaran durant els dos anys que dura la formació en l'especialitat i es programaran amb subjecció al règim de jornada i descansos que estableix la legislació vigent. Les guàrdies es realitzaran en qualsevol dispositiu de la unitat docent i es planificaran tenint en compte el compliment dels objectius del programa formatiu. S'aconsella la realització entre dos i quatre guàrdies mensuals. Es detalla en el capítol 8

6.5 Formació en protecció radiològica

Durant la impartició del programa, l'infermer resident es formarà en protecció radiològica amb l'objectiu d'adquirir coneixements bàsics en aquesta matèria, que s'ajustaran al que es preveu en la Guia Europea «Protecció Radiològica 116», en els termes que se citen en l'annex I a aquest programa. A aquest efecte, les infermeres en formació de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària adquiriran la formació en protecció radiològica prevista en la Resolució conjunta, de 21 d'abril de 2006, de les Direccions Generals de Salut Pública i de Recursos Humans i Serveis Econòmic-Pressupostaris del llavors Ministeri de Sanitat i Consum, mitjançant la qual s'acorda incorporar en determinats programes formatius d'especialitats en Ciències de la Salut formació en protecció radiològica.

7. Els continguts del programa formatiu i la seva estructura

7.1 Competències clíniques avançades en l'àmbit familiar i comunitari

En els diferents apartats en els quals s'agrupen els continguts formatius de cadascuna de les àrees que integren el programa s'especifiquen els objectius i les activitats a realitzar agrupades segons el nivell de prioritat i responsabilitat, incloent així mateix, coneixements, habilitats i actituds.

7.1.2 Clínica i metodologia avançada

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Aplicar models conceptuals per a la pràctica de la infermeria en l'àmbit de l'atenció familiar i comunitària.
2. Utilitzar el procés infermer de valoració de l'estat de salut, identificació de problemes de salut/diagnòstics infermers i objectius de l'usuari (família o grup), planificació d'intervencions de tractament infermer i avaluació dels resultats.
3. Establir una comunicació efectiva i relació terapèutica amb pacients, famílies i grups socials en l'àmbit de l'especialitat.
4. Realitzar tècniques diagnòstiques i terapèutiques segons el procés de salut-malaltia.

- Planificar, dirigir, desenvolupar i avaluar, al costat d'altres especialistes i professionals, programes d'atenció a les malalties cròniques presents en l'àmbit familiar i comunitari.
5. Usar i indicar l'ús de fàrmacs i altres productes sanitaris vinculats a les cures d'infermeria en l'àmbit de l'atenció familiar i comunitària, i sobre la base dels protocols d'actuació consensuats, d'acord amb la legislació vigent.
 6. Integrar i indicar altres mesures terapèutiques no farmacològiques com a dieta, tècniques de relaxació o exercici físic en les alteracions de salut més freqüents en l'àmbit de l'especialitat.
 7. Planificar, dirigir, desenvolupar i avaluar, al costat d'altres especialistes i professionals, programes de cirurgia menor en els àmbits d'intervenció de la infermeria familiar i comunitària.
 8. Detectar situacions que precisin la coordinació o derivació a altres professionals, especialistes o nivells d'atenció.
 9. Treballar en equip, en atenció familiar i comunitària.
 10. Documentar i registrar el procés d'atenció utilitzant les noves tecnologies de la informació i comunicació en l'àmbit d'actuació de l'especialitat.
 11. Manejar els conflictes ètics i legals que es plantegin a conseqüència de la pràctica de la infermeria familiar i comunitària, per a solucionar-los o en el seu cas remetre'ls a altres instàncies.
 12. Gestionar, liderar i desenvolupar l'atenció familiar i comunitària des de la perspectiva de la seguretat del pacient.
 13. Liderar, dissenyar i aplicar una atenció sanitària i unes cures d'infermeria familiar i comunitària basats en la gestió de casos.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Utilitza els models conceptuals infermers com a guia del procés d'atenció en la pràctica clínica.
- Obté amb precisió les dades objectives i subjectives rellevants en la valoració de l'estat o situació de salut.
- Organitza, sintetitza, analitza i interpreta les dades de les diverses fonts per a emetre judicis sobre els problemes de salut/diagnòstics infermers.
- Avalua la precisió del diagnòstic infermer en les cures familiars i comunitàries i els resultats del tractament infermer.
- Coneix i realitza les intervencions infermeres relacionades amb les malalties cròniques més prevalents basades en evidències actuals, amb especial atenció a les quals es desenvolupen en el domicili dels pacients que el precisen.
- Coneix i realitza les intervencions d'infermeria en les situacions de dependència i fragilitat, amb especial atenció a les quals es desenvolupen en el domicili dels pacients que el precisen.
- Coneix la normativa relativa a l'ús, indicació i autorització de fàrmacs i

- productes sanitaris.
- Coneix els fàrmacs i productes sanitaris vinculats a les cures d'infermeria que es desenvolupen en l'àmbit de l'especialitat per a aconseguir el seu eficaç i eficient gestió i utilització.
 - Realitza el procediment de raonament clínic precís per a realitzar les prescripcions.
 - Coneix i utilitza com a part del tractament infermer les mesures terapèutiques no farmacològiques com a dieta, tècniques de relaxació o exercici físic en les alteracions de salut més freqüents en l'àmbit de l'especialitat.
 - Analitza els coneixements i creences dels individus, famílies i comunitats sobre els fàrmacs, les mesures terapèutiques no farmacològiques i els productes sanitaris.
 - Implanta, coordina i executa programes de cirurgia menor i altres tècniques diagnòstiques i terapèutiques, amb seguretat per al pacient tant tècnica i legal.
 - Promou la participació plena dels pacients en el procés de presa de decisions sobre la seva salut.
 - Identifica i actua en situacions conflictives.
 - Detecta situacions de conflicte ètic o legal en la pràctica de l'atenció familiar i comunitària i és capaç d'aplicar els principis de la bioètica o la legalitat vigent.
 - Coneix i aplica els conceptes i la normativa de confidencialitat, secret professional, consentiment informat, autonomia del pacient i ús racional de recursos en l'àmbit familiar i comunitari.
 - Reconeix la diversitat i multiculturalitat.
 - Maneja la comunicació persuasiva.
 - Coneix i activa els canals de derivació necessaris.
 - Utilitza taxonomia de llenguatge infermer.
 - Identifica i usa les noves eines tecnològiques aplicables en l'atenció i comunicació.
 - Maneja els conceptes bàsics relacionats amb la seguretat del pacient.
 - Dissenya i utilitza sistemes de notificació d'efectes adversos de fàrmacs i altres productes sanitaris.
 - Elabora sistemes de notificació i aprenentatge per a facilitar l'anàlisi de les causes que van originar errors i prevenir-los.
 - Lidera, en el seu àmbit de treball, la difusió i adquisició d'una cultura de seguretat dels pacients.
 - Coneix i aplica la metodologia Anàlisi Modal de Fallades i Errors (AMFE) per a l'anàlisi de problemes de seguretat.

Rotacions i activitats formatives:

- Les rotacions es realitzaran en el centre de salut i en altres dispositius clínic-

assistencials.

- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Enfocament holístic dels problemes de salut.
- Maneig avançat de la metodologia i taxonomies de llenguatge infermer en IFiC.
- Comunicació terapèutica.
- Empatia.
- Tècniques avançades en IFiC segures per al pacient i basades en l'evidència.
- Tècniques per a l'execució de les intervencions diagnòstiques i terapèutiques.
- Ús de fàrmacs, productes sanitaris i altres abordatges terapèutics habituals en la IFiC.
- Diferents models i eines de coordinació i continuïtat de cures entre els diferents nivells d'atenció sanitària.
- Impacte econòmic eficient per al sistema sanitari.
- Responsabilitat amb l'optimització dels recursos sanitaris.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 2 revisions bibliogràfiques sobre utilització de metodologia infermera en la pràctica clínica.
- 2 revisions de casos clínics amb l'ús de la metodologia infermera, amb una anàlisi de la seva eficiència i aspectes de comunicació.
- 20 hores acreditades en formació en metodologia infermera.
- 20 hores acreditades en formació en entrevista motivacional i comunicació efectiva.

7.1.3 L'atenció en l' infància

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Valorar sistemàticament, dins del context familiar i comunitari, el desenvolupament infantil en els seus aspectes físics, psicològics, culturals, ambientals i socials.
2. Promoure la salut dels nens i les nenes en la família i en la comunitat, amb especial atenció a l'escola.
3. Prevenir la malaltia dels nens i les nenes en el context familiar i comunitari.
4. Prestar cures especialitzades en l'àmbit comunitari, al costat d'altres especialistes i altres professionals quan calgui, en les situacions de: alteracions del desenvolupament infantil, problemes de salut de tipus agut,

discapacitats i problemes crònics de salut.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Detecta precoçment les situacions d'anormalitat en el desenvolupament i la salut infantil.
- Implementa programes en els quals es fomentin hàbits i conductes saludables a l'escola i en la comunitat, identificant i coordinant als diferents agents de salut.
- Facilita i fomenta l'autonomia per part dels pares en la cura dels seus fills.
- Contribueix a un desenvolupament sexual adequat en els nens.
- Potència l'autoresponsabilitat dels nens en la seva salut individual i en la grupal i ambiental.
- Treballa en equip amb el sistema educatiu i amb altres professionals i especialistes.
- Prevé, detecta i intervé en situacions de maltractaments i marginació infantil.
- Prevé els accidents infantils i les seves possibles seqüeles, juntament amb les famílies i l'escola.
- Dissenya, dirigeix, executa i avalua els programes de salut relacionats: salut infantil, salut escolar, uns altres.
- Presta cuidats en l'àmbit familiar i comunitari de manera coordinada amb altres membres de l'equip.
- Promou els processos adaptatius necessaris tant de l'entorn com de les persones, en cas de malaltia o discapacitat.
- Facilita l'adaptació de l'entorn familiar per a la continuïtat de les cures en la llar.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques en el centre de salut.
- Intervencions a l'escola
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Processos de desenvolupament del nen i eines de valoració (escales, exploració, mètodes i sistemes).
- Dinàmiques i adaptacions familiars en relació al nen i al seu estat de salut.
- Mètodes d'educació per a la salut adaptats a l'entorn escolar.
- Programes de vacunació.
- Abordatge integral la salut del nen en el seu entorn/unitat sociofamiliar.
- Respecte amb els drets dels nens.
- Aplicació d'escales i sistemes de valoració.

- Tècniques d'educació per a la salut infantil.
- Aplicació i adaptació de les pautes de vacunació.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 100 visites del nen sa.
- 50 consultes d'aguts/crònics en pediatria.
- Participa en el desenvolupament i execució de, almenys, un programa d'intervenció en salut escolar en totes les seves etapes.

7.1.4 L'atenció en l'adolescència

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Valorar el desenvolupament de l'adolescent en els seus aspectes biològic, psicològic i social.
2. Promoure la salut dels adolescents en els seus aspectes, biològic, psicològic i social, tant de manera individual com grupal.
3. Prevenir la malaltia dels adolescents en els seus aspectes, biològic, psicològic i social.
4. Prevenir els accidents dels adolescents i les seves seqüeles.
5. Prestar cures especialitzades a l'adolescent amb problemes de salut en l'àmbit comunitari, al costat d'altres especialistes i altres professionals quan calgui.
6. Fomentar el desenvolupament sexual i la identitat de gènere, detectant possibles dificultats.
7. Contribuir al fet que les famílies abordin eficaçment la crisi de l'adolescència.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Identifica problemes de salut relacionats amb el desenvolupament psicoafectiu, biològic i social dels adolescents.
- Fomenta l'acte cuidat, l'autoestima, les habilitats socials i la vida saludable en general (activitat física, alimentació, salut afectiu-sexual, relacions interpersonals...).
- Promou conductes responsables respecte a les activitats que comporten risc.
- Detecta precoçment conductes de risc per a la salut relacionades amb les alteracions de l'alimentació, autolesions, etc.
- Dirigeix, col·labora o participa en programes de EPS dirigits a adolescents. Fomenta l'afrontament familiar eficaç enfront de situacions de risc (embaràs, drogoaddicció, violència, etc.).
- Treballa amb adolescents amb problemes de salut amb especial atenció a: trastorns de la conducta alimentària i imatge corporal, conductes antisocials, violència i maltractament, drogodependències i addiccions, entre altres.

- Ajuda i fa costat a l'adolescent en la presa de decisions sobre els problemes de salut.
- Fomenta l'afrontament familiar eficaç enfront de situacions de malaltia.
- Contribueix al foment de la salut afectiu-sexual.
- Afavoreix l'acceptació de la condició sexual de l'adolescent.
- Capacita per a l'ús de metodologies de resolució de problemes, presa de decisions i d'habilitats socials.
- Detecta precoçment problemes d'identitat relacionats amb el gènere.
- Contribueix a l'adopció de conductes reproductives saludables.
- Col·labora amb els pares en l'abordatge de problemes relacionats amb l'adolescència, la seva negociació i la resolució de problemes i conflictes.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques en el centre de salut i en consulta jove.
- Intervencions en els centres educatius, culturals i d'oci juvenil.
- Unitats de salut mental infantojuvenil.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Processos de desenvolupament global de l'adolescent, instruments i estratègies de valoració.
- Educació per a la salut de l'adolescent, amb especial atenció a la salut sexual i de gestió de riscos.
- Dinàmiques i adaptacions familiars en relació a l'adolescent.
- Integralitat de la salut dels adolescents i les seves famílies.
- Empatia i relació terapèutica cap a aquest grup d'edat.
- Comunicació eficaç amb adolescents.
- Relació de confiança i ajuda.
- Negociació.
- Maneig del mètode de resolució de problemes.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 25 consultes individuals.
- Participar en el desenvolupament i execució d'un programa d'intervenció en salut escolar en totes les seves etapes: un mínim d'un projecte d'intervenció grupal en una de les següents temàtiques: educació afectiu-sexual, prevenció d'embaràs no desitjat, violència, drogoaddicció, MTS.

7.1.5 L'atenció a la salut general en l'etapa adulta

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Planificar, desenvolupar, executar i avaluar programes de promoció de la salut i prevenció de la malaltia de l'adult en els seus aspectes biològics, psicològics i socials prevalents en l'edat adulta, tant de manera individual com de manera grupal.
2. Planificar, executar i avaluar programes de gestió de les cures a les persones amb malaltia o dependència en termes d'igualtat, desenvolupant-los, tant en els dispositius sanitaris com en l'entorn familiar o domiciliari i comunitari.
3. Identificar i actuar en situacions de violència, especialment davant la violència de gènere.
4. Planificar, executar i avaluar programes en relació amb la cronicitat o discapacitat desenvolupant-los tant en els dispositius sanitaris com en l'entorn familiar o domiciliari i comunitari.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Assessora en la presa de decisions responsables sobre la salut.
- Fomenta l'autonomia personal i prevé la dependència.
- Fomenta la salut mental.
- Assessora en l'ús de mesures de protecció contra accidents.
- Prevé les complicacions derivades d'una situació de salut alterada.
- Fomenta l'afrontament efectiu de les situacions de salut alterada.
- Avalua la qualitat de vida de les persones ateses les esferes biològiques, psicològiques i socials.
- Identifica l'existència de factors de risc per a la salut, amb especial atenció als estils de vida saludables i dels problemes específics de salut prevalents en la comunitat.
- Identifica, valora i controla l'evolució dels problemes crònics de salut i dels problemes específics de salut prevalents en la comunitat.
- Fomenta les autocures i estils de vida saludables tant individual com grupalment o en entorns comunitaris.
- Identifica i intervé davant signes i símptomes de violència de gènere, laboral etc.
- Mobilitza els recursos necessaris per a l'abordatge de problemes de salut, amb especial atenció en els problemes de discapacitat o dependència en el mitjà familiar.
- Coneix la metodologia de l'atenció domiciliària en el camp de la infermeria familiar i comunitària.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques en el centre de salut i altres dispositius.
- Centres d'exercici físic i salut.

- Unitats d'educació a malalts crònics.
- Dispositius d'avaluació i atenció domiciliària.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Riscos físics, químics, biològics i socials relacionats amb l'alteració de la salut en la persona adulta.
- Mesures de prevenció dels problemes específics de salut prevalents en la comunitat.
- Cures especialitzades i terapèutica específica.
- Enfocament integral/ biopsicosocial de la salut.
- Enfocament de risc en la valoració i intervenció sanitària.
- Respecte a les decisions de la persona.
- Maneig de les escales de valoració i tests clínic-mètrics estandarditzats.
- Habilitats clíniques necessàries per a prestar cures especialitzades.
- Tècniques de reconversió cognitiva i reforç conductual.
- Tècniques de comunicació efectives.
- Metodologia d'atenció domiciliària.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 300 consultes d'infermeria espontànies per dèficit de salut (aguts o crònics).
- Participació en la planificació, desenvolupament i avaluació d' almenys una intervenció d'educació grupal en adults amb patologia crònica.
- Intervenció en les activitats grupals de patologia crònica.
- 50 visites domiciliàries.
- 20 intervencions en cirurgia menor.
- Intervenció en programes de tècniques diagnòstiques i/o terapèutiques existents (control anticoagulació, espirometries, retinografies, electrocardiogrames).
- Participar en una intervenció comunitària i/o participació comunitària.
- Intervenció en programa d'exercici físic per a la salut.
- 200 urgències en el Centre de salut.

7.1.6 L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Promoure la salut sexual i reproductiva en homes i dones.
2. Intervenir en programes d'atenció a la salut sexual i reproductiva en poblacions amb

necessitats especials com a discapacitats, persones en risc d'exclusió social, etc.

3. Promoure la salut durant l'embaràs, part i puerperi en l'entorn familiar i comunitari i participar amb altres membres de l'equip i/o especialistes en la planificació, direcció, coordinació i avaluació d'activitats específiques.
4. Promoure la salut de la dona i l'home en les seves etapes climatèriques. Potenciar la prevenció i detecció precoç del càncer genital masculí i femení i el de mama.
Detectar i actuar en situacions de violència de gènere.
5. Prevenir, detectar i intervenir en els problemes de salut de les dones i els homes lligats al gènere en l'àmbit comunitari.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Relaciona sexe i gènere amb els processos de salut en homes i dones
- Fomenta la salut sexual.
- Integra en les cures especialitzades d'infermeria, la sexualitat i la relació de parella com a aspectes que intervenen en la salut.
- Informa, assessora i fa partícips a les persones i a les parelles sobre les conductes afectiu-sexuals plaents i saludables.
- Capacita a les persones per a l'elecció informada i ús responsable de mètodes anticonceptius.
- Col·labora en el seguiment de mètodes anticonceptius, inclosa l'anticoncepció d'emergència, seguint les pautes que determinin els especialistes en l'àmbit de la ginecologia i obstetrícia.
- Participa en el desenvolupament de programes d'educació i consell per a la salut sexual i reproductiva.
- Orienta davant la demanda d'IVE i deriva als especialistes que en cada cas correspongui.
- Aborda la influència de les malalties cròniques més freqüents i els seus tractaments en la resposta sexual.
- Detecta precoçment dificultats en la percepció en la identitat de gènere i orienta o deriva a altres professionals segons calgués.
- Detecta precoçment disfuncions sexuals en persones i parelles, i assessora o deriva a altres professionals segons calgués.
- Coneix i utilitza els recursos existents per a afrontar les necessitats relatives a la sexualitat i a la reproducció de poblacions de característiques especials com a discapacitats, persones en risc d'exclusió social, etc.
- Potència l'autocura de l'embarassada.
- Identifica factors de risc social en l'embaràs.
- Capta precoçment a l'embarassada i contribueix al seu seguiment sanitari.
- Assessora per a l'afrontament efectiu de l'embaràs i l'adequació de l'entorn.

- Col·labora a adequar l'entorn familiar, domiciliari i comunitari per a potenciar la lactància materna.
- Col·labora en l'adequada recuperació i adequació de l'entorn familiar, domiciliari i comunitari després del part.
- Presta assistència al part d'emergència en l'àmbit extrahospitalari.
- Reforça l'autoestima i autoconeixement de les persones en edat climatèrica.
- Fomenta el coneixement, afrontament i autocura davant els canvis més freqüents en l'etapa climatèrica, tant físics com emocionals i socials.
- Fomenta l'adaptació de les relacions sexuals perquè siguin plaents i segures.
- Planifica i participa en programes per a promoure la salut de les dones i homes en fase climatèrica.
- Difon els programes de detecció de càncer genital masculí i femení, i de mama i implementa les actuacions pròpies de l'àmbit comunitari.
- Consciència als homes i dones per a l'acceptació de les proves diagnòstiques de càncer genital i de mama.
- Potencia hàbits de vida saludable preventius del càncer de mama i genital.
- Col·labora en l'educació d'homes i dones en el respecte i la convivència entre gèneres.
- Prevé i detecta precoçment situacions de risc de violència de gènere
- Atén les víctimes de la violència de gènere.
- Reconeix el malestar de les dones com a resposta als condicionants socials de gènere
- Atén en el primer nivell d'atenció, el malestar biopsicosocial de les dones i dels homes amb un abordatge integral que inclogui condicionants de gènere i subjectivitat.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques en el centre de salut, d'anticoncepció i orientació familiar, i en les unitats hospitalàries corresponents, com a sala de parts, unitats de puerperi, etc.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Salut sexual: educació i assessorament.
- Anticoncepció en l'entorn comunitari.
- Adaptacions de la dona i de l'entorn davant l'embaràs i el puerperi.
- Part d'emergència extrahospitalari.
- Tècniques i recursos per a la prevenció i detecció precoç del càncer genital femení i masculí, i de mama.
- Afrontament eficaç dels canvis climatèrics.

- Condicionants de gènere en la salut.
- Problemes de salut en relació amb la violència de gènere.
- Visió de la salut des de la perspectiva de gènere.
- Concepció holística de la sexualitat.
- Respecte per les pròpies decisions relacionades amb la sexualitat i la reproducció.
- Empatia amb les víctimes de la violència de gènere.
- Educació per a la salut.
- Confiança, confidencialitat i comunicació terapèutica.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- Orientació per a la planificació familiar: 15 parelles.
- Valoració i consell sobre malalties de transmissió sexual a 5 homes i 5 dones.
- 10 visites d'anticoncepció d'urgència i intervenció educativa.
- 10 visites d'atenció i seguiment a la dona embarassada.
- Col·laborar en l'assistència a 5 parts.
- 10 visites puerperals.
- 10 visites de promoció de la lactància materna.
- 2 intervencions grupals en educació per a la salut sexual i la convivència entre gèneres.
- 10 visites d'atenció a la dona i a l'home en la seva etapa climatèrica.

7.1.7 L'atenció a les persones ancianes

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Planificar, desenvolupar, executar i avaluar programes de promoció de la salut de les persones ancianes en el seu entorn familiar i comunitari.
2. Planificar, desenvolupar, executar i avaluar, juntament amb altres professionals i especialistes, programes de prevenció de les complicacions i problemes de salut més freqüents en els majors en el seu entorn familiar i comunitari.
3. Detectar i intervenir de manera precoç sobre els problemes de salut prevalents en els majors en el seu entorn familiar i comunitari.
4. Detectar i intervenir precoçment en situacions de fragilitat o aïllament social de les persones ancianes.
5. Desenvolupar programes de salut per a l'atenció en situacions de dependència.
6. Gestionar la capacitació de les persones cuidadores familiars per a l'atenció de l'ancià en l'àmbit familiar.
7. Gestionar les cures dirigides a les persones cuidadores familiars en l'entorn familiar.
8. Identificar i mobilitzar els recursos (propis, de la xarxa social i/o comunitària) que millor s'adaptin a les necessitats dels majors i els seus cuidadors.

9. Identificar necessitats i promoure l'ús adequat de materials i instruments d'ajuda i adaptació necessaris per a realitzar les activitats bàsiques de la vida quotidiana.
10. Cuidar en el seu entorn al pacient i a la seva família en el final de la vida, respectant les seves decisions.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Estimula l'autonomia dels majors en l'acompliment de les activitats de la vida quotidiana en el seu entorn familiar i comunitari.
- Fomenta la salut física, psicològica, social, cultural, ambiental, sexual i espiritual de les persones majors amb la major autonomia possible.
- Promou l'atenció domiciliària com a àmbit preferencial de les cures als majors dependents o amb problemes greus de salut.
- Estimula la creació i manteniment de xarxes i grups d'autoajuda.
- Identifica i intervé de manera precoç en casos de maltractament al major.
- Prevé accidents i caigudes cuidant de la seguretat dels seus entorns, especialment els domiciliaris.
- Fomenta i potència la mobilitat i l'equilibri a través de l'exercici físic.
- Prevé complicacions en els ancians associades a mobilitat restringida en la llar.
- Prevé complicacions als ancians derivades de les seves alteracions de salut i de les pautes terapèutiques.
- Valora les capacitats per a l'acompliment autònom.
- Ajuda en l'adaptació als canvis de rol deguts a l'edat i fa costat a les persones ancianes davant la pèrdua de la seva parella i d'altres sers estimats.
- Detecta precoçment la deterioració cognitiva, funcional, físic i relacional de la persona major.
- Presta cures especialitzades per a compensar les dependències i limitacions funcionals.
- Reconeix signes crítics indicadors de mal pronòstic.
- Identifica a les persones cuidadores com a subjectes principals de cures.
- Fa costat a les persones cuidadores en la presa de decisions respecte a la cura.
- Col·labora perquè les persones cuidadores imparteixin cuidats de qualitat, prevenint les repercussions negatives sobre la seva salut.
- Coneix i usa de manera eficient els recursos socio-sanitaris de suport al pacient i la seva família.
- Coneix i aconsella materials i instruments d'ajuda i adaptació necessaris per a realitzar les activitats bàsiques de la vida quotidiana.
- Cuida i acompanya a la persona en el final de vida.
- Atén el duel de la persona i la seva família prevenint i abordant reaccions de duel disfuncional.
- Planifica, implementa i coordina conjuntament amb altres professionals i

especialistes programes de cures pal·liatives.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques pel centre de salut i altres dispositius sociosanitaris.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Factors de risc per a la salut global de l'ancià, tècniques i escales per a la seva valoració.
- Estratègies d'afrontament eficaç.
- Atenció a l'ancià fràgil.
- Sexualitat i afectivitat en la persona anciana.
- Recursos sociosanitaris de suport a cura de la persona dependent i la seva família.
- L'atenció domiciliària en l'ancià.
- La cuidadora com a receptora de cures.
- El procés de final de vida en l'àmbit comunitari.
- Gestió de situacions de duel.
- Situacions de violència contra les persones ancianes.
- Respecte a les opcions personals, culturals i religioses de les persones.
- Empatia davant les situacions de pèrdua (duel).
- Ús d'escales de valoració.
- Treball amb grups.
- Estimulació física i sensorial.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 300 consultes programades.
- 2 tallers per a cuidadors.
- Una intervenció en un programa d'exercici físic per a la salut.
- 25 consultes d'atenció a pacients amb deterioració cognitiva en domicili.
- 25 valoracions funcionals i cognitives.
- 25 intervencions per al manteniment funcional, social i cognitiu de l'ancià en el domicili.
- 5 participacions de coordinació de recursos sociosanitaris.
- 10 visites d'atenció a pacients en final de vida en el domicili.

7.1.8 L'atenció a les famílies

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Planificar, dirigir, desenvolupar i avaluar programes de cures integrals dirigides a promoure la salut i prevenir problemes en les famílies, en contextos de salut i amb especial atenció en els de risc de malaltia.
2. Relacionar la influència que tenen els problemes de salut en la família, en el pla cognitiu, en el de les emocions, en el de les activitats quotidianes i en el pla de les relacions interpersonals. Així com la influència de la dinàmica familiar sobre els problemes de salut.
3. Realitzar intervencions que promoguin la salut i previnguin problemes familiars, amb especial atenció a les situacions problemàtiques i de crisi.
4. Prevenir i detectar la violència intrafamiliar.
5. Gestionar programes comunitaris i familiars de prevenció i detecció de crisi i de violència intrafamiliar.

Els resultats d'aprenentatge seran els següents:

- Utilitza una metodologia d'anàlisi adequada al treball amb famílies, usant estratègies sistèmiques per a formular hipòtesis, intervenir i avaluar.
- Comprèn l'abast de les dinàmiques familiars en el procés de salut i malaltia dels seus membres.
- Comprèn l'abast de fenòmens com ara: la sobreprotecció i la dependència de membres de la família afectats de problemes de salut.
- Comprèn i analitza les relacions de poder en la família, els rols, els sistemes de comunicació i analitza la seva relació amb l'existència i el maneig de problemes de salut.
- Comprèn l'aïllament de les persones malaltes i de les seves famílies i intervé per a esmorteir els efectes.
- Considera l'atenció al pacient en el seu context familiar.
- Coneix i valora les necessitats de salut de les famílies en les seves diferents etapes de desenvolupament.
- Identifica les diferents etapes del desenvolupament de les famílies i ajuda al seu afrontament efectiu.
- Capacita a les famílies en la presa de decisions.
- Capacita i fa costat a la família en l'afrontament de crisi o situacions problemàtiques com a malaltia o mort d'un membre, arribada d'un nou component, separacions parenteles, etc.).
- Detecta els problemes psicosocials i a les famílies en risc, i brinda assessorament familiar anticipatori.
- Desenvolupa el rol de la família com a promotora de salut.
- Valora l'habitatge com a context de salut i reconeix la importància que té en la salut familiar.

- Facilita l'accés als recursos d'adaptació de la família en els processos de salut-malaltia i en les situacions de crisi.
- Coneix i fomenta els sistemes i xarxes d'ajuda familiars.
- Maneja la dinàmica grupal per a la gestió de conflictes intrafamiliars en contextos de salut-malaltia.
- Detecta i intervé de manera precoç en situacions de risc i/o violència domèstica. Identifica les situacions de risc i crisi familiar i elabora plans d'intervenció.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions en el centre de salut.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- La família, estructura, dinàmica, tipus i cicle vital familiar.
- Les relacions de poder en la família, els rols i les regles, l'expressió dels sentiments.
- Les relacions conjugals.
- Els conceptes de l'estratègia sistèmica d'intervenció familiar.
- Els instruments d'atenció familiar: genograma, qüestionaris específics (APGAR familiar, suport social, esdeveniments vitals estressant, etc.).
- L'orientació familiar anticipada.
- Intervenció amb famílies amb crisis prevalents: duels, membres amb conductes addictives, malaltia mental, en final de vida, arribada de nous fills...
- L'habitatge com a espai de convivència i condicionant de la salut.
- La perspectiva familiar en els problemes de salut individual.
- El rol del cuidador familiar.
- La violència intrafamiliar.
- Dinàmica de grups.
- Percepció de la família com a gestora de salut.
- Acceptació i valoració de la capacitat de la família per a la promoció de la seva salut.
- Respecte cap a les decisions de la família.
- Negociació.
- Entrevista amb parelles i famílies.
- Maneig d'instruments d'abordatge familiar.
- Treball amb grups.
- Treball amb les famílies en condicions d'igualtat.

L'activitat consistirà a fer valoració-intervenció en les diferents etapes del cicle familiar, en un mínim de:

- 2 amb nens nounats.
- 2 amb escolars.
- 2 amb adolescents.
- 2 amb síndrome “niu buit”.
- 2 amb unipolars de risc.
- 4 amb familiars immobilitzats.
- 25 amb ancians amb problemes de salut.
- 10 amb persones en final de vida.
- 10 hores acreditades en formació sobre atenció a les famílies.

7.1.9 L'atenció davant les urgències, emergències i catàstrofes

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Actuar individualment i/o en equip davant situacions d'urgència.
2. Col·laborar en la prevenció i intervenció en situacions d'emergències i catàstrofes.

Els resultats d'aprenentatge seran els següents:

- Maneja eficaçment els recursos de suport vital i les tècniques d'atenció en la urgència en l'àmbit comunitari.
- Garanteix la seguretat del pacient i l'entorn per a prevenir possibles complicacions derivades de la situació d'urgències en l'àmbit comunitari.
- Atén la família i entorn en les situacions d'urgència.
- Identifica els recursos disponibles davant situacions d'emergència, la seva organització i responsabilitats.
- Col·labora en els dispositius d'actuació davant emergències i catàstrofes.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions clíniques en centre de salut, punts d'atenció urgent, centres d'urgències i emergències i transport sanitari urgent.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Protocols d'actuació urgent.
- Tècniques de suport vital avançat.
- Mobilització i transport de pacients en situació d'urgència.

- Tècniques de priorització de problemes.
- Lideratge i capacitat de coordinació.
- Serenitat en la presa de decisions.
- Maneig de situacions de crisi i estrès.
- Capacitat de presa de decisions.
- Aplicació de les tècniques de suport vital, mobilització i transport de pacients.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 100 demandes d'atenció urgent hospitalària infantil.
- 100 demandes d'atenció urgent hospitalària.
- 250 demandes d'atenció urgent en el centre de salut i/o domicili.
- 10 intervencions en situació d'emergència.

7.1.10 L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc sociosanitari

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Fomentar la salut i la integració de grups exclosos o en risc d'exclusió social (immigrants, minories ètniques i altres col·lectius).
2. Gestionar intervencions lligades a problemes de: immigració, minories ètniques, discapacitat, subdesenvolupament, marginació i altres.
3. Detectar i intervenir precoçment en situacions de fragilitat soci-sanitària de les persones en totes les etapes vitals.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Identifica necessitats específiques dels grups minoritaris, exclosos o de risc en l'àmbit comunitari.
- Col·labora en la planificació, coordinació, execució i avaluació de programes d'atenció a grups minoritaris, exclosos o de risc, en l'àmbit comunitari (individual i grupal).
- Prevé i detecta situacions d'exclusió soci-sanitària, fragilitat i aïllament social.
- Potència el desenvolupament de xarxes socials.
- Col·labora en la gestió de la salut de grups exclosos socialment.
- Treballa amb grups interculturals.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions en centres de salut.
- Col·laboració amb ONGs.
- Dispositius sociosanitaris.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Factors de risc relacionats amb les situacions de marginació i aïllament social.
- Problemes sociosanitaris més freqüents en aquesta mena de població.
- Recursos existents.
- Proactiva en la cerca de condicions socials de risc.
- Empatia, tolerància i comprensió d'actituds diferents.
- Respecte cap als altres.
- Estratègies d'abordatge i afrontament de situacions de marginació social.
- Enfocament de risc en la valoració de persones i famílies.
- Expressió i comunicació en altres llengües (llenguatge de signes, altres idiomes, etc.).
- Dinamització de grups i comunitats per a fomentar la solidaritat intergrupala.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 20 visites de pacients d'alta complexitat o d'exclusió social.
- Presentació de 2 casos de pacients d'alta complexitat o d'exclusió social.

7.2 Competències en salut pública i comunitària

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Analitzar la situació de salut de la comunitat i planificar i desenvolupar programes de promoció de la salut comunitària.
2. Planificar i desenvolupar programes d'educació per a la salut en la comunitat.
3. Dissenyar, executar i avaluar programes de vigilància epidemiològica.
4. Fomentar i gestionar la participació comunitària.
5. Establir una comunicació efectiva amb institucions, serveis comunitaris i amb els diferents nivells d'atenció dels serveis de salut.
6. Planificar i desenvolupar accions sobre la salut mig ambiental.
7. Col·laborar amb altres especialistes i professionals en els programes de salut en els entorns laborals de la comunitat.
8. Coneix el sistema d'informació, seguiment i control d'accidents laborals i malalties professionals.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Investiga, analitza i interpreta les respostes de la comunitat davant els problemes de salut-malaltia, tenint en compte, entre altres, la perspectiva de gènere
- Col·labora amb la comunitat en la detecció dels factors que afecten la seva salut.
- Realitza recerques relacionades amb la promoció de la salut.
- Identifica necessitats d'educació per a la salut (EpS) en la comunitat.
- Planifica, desenvolupa, i avalua programes de EpS amb la comunitat.
- Lidera i realitzar programes intersectorials d'intervenció sociosanitària en prevenció, promoció i EpS.
- Identifica i utilitza els conceptes d'economia en la gestió de programes de promoció de la salut.
- Dissenya i avalua materials informatius i educatius.
- Implica els mitjans de comunicació en la EpS.
- Maneja els sistemes d'informació epidemiològica i sociocultural.
- Desenvolupa i gestiona xarxes de vigilància d'epidemiologia de les cures.
- Identifica precoçment situacions de risc per a la salut i activa els mecanismes d'alarma corresponents.
- Elabora informes sobre problemes de salut emergent o rellevant.
- Col·labora en la gestió d'activitats d'inspecció i registre sanitari d'aliments, establiments públics i medi ambient.
- Identifica i valora els recursos comunitaris per a cobrir les necessitats de salut
- Impulsa la participació comunitària.
- Fomenta i coordina xarxes socials, grups d'autoajuda, organitzacions no governamentals, voluntariat social i altres recursos.
- Gestiona la planificació de cures i la cobertura de demandes i necessitats en la comunitat amb altres sectors comunitaris públics i/o privats.
- Reconeix i afavoreix la relació entre el medi ambient i la salut.
- Col·labora en la identificació i prevenció de focus de risc mediambientals radicats en la comunitat.
- Identifica i col·labora en la gestió dels processos que es duen a terme en un laboratori de salut pública.
- Participa en el disseny i desenvolupament dels programes de salut dels entorns laborals de la comunitat a través de la col·laboració amb els comitès de seguretat i salut en el treball i/o amb altres professionals de salut de la comunitat.
- Utilitza i interpreta les dades del sistema d'informació, seguiment i control d'accidents i malalties professionals.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions en centre de salut, unitat epidemiològica i de programes, inspecció,

control alimentari i de salut ambiental i altres unitats de salut pública i de l'administració sanitària, ONGs de salut.

- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Programes de promoció i educació per a la salut.
- Mètodes i tècniques de recerca social.
- Marc jurídic bàsic i mesures sobre protecció i control mediambiental i seguretat alimentària.
- Sistemes d'informació i vigilància sobre salut i epidemiologia.
- La Gestió de recursos comunitaris.
- Enfocament multicultural de la salut.
- Foment de la participació comunitària.
- Respecte al medi ambient i al desenvolupament sostenible.
- Respecte cap a altres cultures i formes de vida.
- Reconeixement de la comunitat com a nucli d'acció de les cures.
- Lideratge de la promoció i vigilància de la salut en la Comunitat.
- Desenvolupament d'estratègies d'intervenció en la comunitat que fomentin la participació comunitària.
- Planificació, disseny i implementació de mesures per a la protecció i prevenció de riscos per a la salut.
- Comunicació i treball amb grups. L'activitat consistirà en un mínim de: 2 activitats de vigilància epidemiològica (establiments alimentaris, manipuladors d'aliments, menjador escolar, mercats, presa de mostres etc.) o en la participació de 2 programes de salut en entorns laborals de la comunitat.
- Activitats de gestió en almenys 3 programes de salut.

7.3 Competències docents

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Identificar i valorar les necessitats de formació i els factors que influeixen en l'aprenentatge de cures en l'àmbit familiar i comunitari, que permetin donar una resposta eficaç i eficient.
2. Elaborar els objectius d'aprenentatge.
3. Determinar el pla d'ensenyament que millor s'adapti a les necessitats/demandes identificades.
4. Decidir les fórmules pedagògiques que s'han d'utilitzar i que millor s'adaptin a cada cas concret.
5. Gestionar i facilitar la preparació i utilització adequades del material didàctic

- necessari per a impartir l'ensenyament.
6. Gestionar l'aplicació del pla d'ensenyament.
 7. Avaluar la consecució de l'aprenentatge de les persones i de l'ensenyament per les persones.
 8. Dissenyar textos de divulgació: fullets, protocols, articles d'opinió.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents

- Determina el nivell de coneixements del grup al qual va dirigida la formació.
- Determina la motivació de les persones cap a l'aprenentatge.
- Determina la capacitat d'aprenentatge de les persones, avaluant el ritme d'aprenentatge i les aptituds per a comprendre i retenir en funció del seu nivell d'educació i la seva edat.
- Coneix i aplica els incentius de l'aprenentatge.
- Formula objectius pedagògics relacionats amb les necessitats de formació.
- Identifica les competències necessàries que han d'adquirir-se.
- Elabora i planifica una estratègia de formació.
- Selecciona i utilitza els mitjans de suport i el material complementari més adequat per al fi del programa.
- Transmet amb efectivitat els continguts determinats.
- Avalua l'impacte del programa formatiu.
- Elabora textos i fullets per a la informació i divulgació.
- Coneix els diferents mitjans de divulgació.
- Considera la perspectiva de gènere i el llenguatge no sexista en l'elaboració de materials informatius.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions en centre de salut i centres docents.
- Activitats d'educació per a la salut amb diferents grups.
- Elaboració de textos divulgatius.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa. Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:
- Planificació educativa.
- Estratègies educatives.
- Disseny i avaluació de materials educatius.
- Tècniques d'avaluació d'aprenentatge.
- Accessibilitat i supressió de barreres per a la comunicació.
- Respecte per les opcions i processos d'aprenentatge individual.
- Empatia.

- Escolta activa.
- Comunicació.
- Ús de TIC.
- Autoaprenentatge autodirigit (aprendre a aprendre).

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 6 exposicions de casos pràctics o sessions clíniques utilitzant els mitjans de suport més adequats.
- Participar en l'elaboració de 2 materials divulgatius educatius.
- 20 hores acreditades en formació de metodologia per a l'educació per a la salut, individual i grupal.
- En el punt 9 es desenvolupa un apartat en relació a la formació continuada, imprescindible en tot el procés de residència i en la posterior pràctica professional.

7.4 Competències en gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Liderar, coordinar i dirigir els processos de gestió clínica de cures de pacients, famílies i grups socials en l'àmbit de l'especialitat
2. Gestionar, liderar i coordinar grups de treball i el treball en equip d'infermeria i multidisciplinària.
3. Gestionar, liderar i coordinar la continuïtat de cures individuals, familiars i comunitaris i els serveis sanitaris.
4. Gestionar els sistemes d'informació relatius a la pràctica professional i proposar millores en el desenvolupament de la documentació clínica en l'àmbit d'actuació de l'especialitat.
5. Gestionar, liderar i coordinar la millora contínua de la qualitat de les cures.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Aplica les eines bàsiques de gestió per processos a la gestió clínica.
- Aplica l'Assistència Sanitària Basada en l'Evidència Científica (ASBE) com a instrument per a la gestió clínica.
- Aplica els models de gestió orientats al pacient.
- Utilitza en la pràctica clínica els diferents instruments d'avaluació.
- Treballa en equip, en els diferents àmbits de treball.
- Lidera, coordina i dinamitza l'activitat de l'equip.
- Dirigeix adequadament qualsevol tipus de grup de treball.
- Resol i gestiona adequadament els conflictes que sorgeixin en l'equip o grup de treball.
- Coneix i descriu l'estructura del sistema sanitari.
- Coneix els diferents models d'organització dels equips d'AP.

- Maneja els diferents models de gestió i organització de l'activitat en la consulta, en el domicili, en la comunitat i en l'activitat urgent.
- Maneja adequadament les eines que faciliten la continuïtat de cures.
- Coneix les característiques dels Sistemes d'Informació Sanitària.
- Maneja els diferents sistemes de registre que s'utilitzen en Atenció Primària i coneix la seva utilitat pràctica.
- Maneja i interpreta els indicadors d'activitat més habituals en Atenció Primària.
- Coneix el Sistema d'Informació d'Atenció Primària.
- Maneja eficientment els programes i aplicacions informàtiques utilitzades en Atenció Primària.
- Coneix les bases teòriques i la metodologia de la història clínica electrònica.
- Identifica mancances i fa propostes per al desenvolupament dels programes informàtics de la documentació infermera.
- Aplica els principis de les anomenades 5s (organització, ordre, neteja, control visual, sostenibilitat) en tots els àmbits on sigui necessari per a garantir la seguretat dels pacients.
- Assegura la integritat, integració i globalitat de les cures, minimitzant la fragmentació de l'atenció.
- Assegura la continuïtat i coherència de la labor dels diferents professionals i establiments del Sistema Nacional de Salut.
- Agilita les intervencions dels professionals que integren el sistema d'assistència sanitària i el sistema d'assistència social.
- Optimitza i racionalitza el consum i utilització de serveis i recursos.
- Evita duplicitats o mancances de serveis o prestacions.
- Gestiona l'assistència sanitària integral en els pacients d'alta complexitat.
- Coneix el concepte de qualitat, de millora contínua de la qualitat, i els diferents components que la integren.
- Coneix i aplica els passos del cicle de millora de la qualitat.
- Coneix i empra els diferents instruments que s'utilitzen en cada fase del cicle.
- Coneix i maneja les eines de mesurament de la qualitat percebuda.
- Maneja els conceptes bàsics sobre el monitoratge de la qualitat.
- Participa en el disseny i elaboració d'una guia de pràctica clínica.
- Coneix el Model Europeu d'Excel·lència.

Rotacions i activitats formatives:

- Rotacions en el centre de salut i en unitats de gestió.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Bases metodològiques de la gestió clínica: la gestió per processos i models de gestió.
- ASBE com a instrument per a la gestió clínica: presa de decisions, variabilitat de la pràctica clínica, guies de pràctica clínica i avaluació de la pràctica.
- Utilitat dels estudis d'eficiència i cost-efectivitat.
- El lideratge i la seva influència com a element coordinador i dinamitzador d'equips.

- Estructura i organització del sistema sanitari en tots els seus nivells.
- Models d'organització dels EAP.
- Millora contínua de la qualitat.
- Avaluació global i sistemàtica de l'organització.
- Actitud positiva cap a l'avaluació i el coneixement de l'error com a mètode de millora.
- Reconeixement del valor del treball en equip.
- Resolució de conflictes.
- Interpretació d'indicadors d'ús més freqüent en Atenció Primària.
- Ús dels programes informàtics utilitzats en AP.
- Elaboració de criteris o normes de qualitat a partir de les evidències científiques.
- Identificació i documentació dels processos assistencials, elaborant guies de pràctica clínica basades en l'evidència.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 2 participacions en grups de millora de qualitat o projectes de gestió.

7.5 Competències en investigació

La infermera especialista en comunitària disposarà de la capacitat per a:

1. Basar la seva pràctica clínica i la dels equips que lidera en la millor evidència disponible.
2. Generar coneixement científic.
3. Difondre el coneixement científic.

Els resultats de l'aprenentatge seran els següents:

- Entendre i aplicar els conceptes centrals del mètode científic incloent la formulació d'hipòtesi, els errors estadístics, el càlcul de les grandàries de mostres i els mètodes estadístics lligats al contrast d'hipòtesi.
- Fonamenta la seva pràctica clínica quotidiana en bases científiques.
- Cerca i selecciona documentació clínica específica de la seva especialitat.
- Llegeix i interpreta críticament, amb una visió aplicativa, la documentació científica.
- Elabora procediments, protocols i guies de pràctica clínica.
- Aplica els principis ètics de la recerca científica.
- Disseny, desenvolupament i elaboració de projectes de recerca, especialment els que estiguin vinculats amb l'especialitat.
- Identifica necessitats de recerca des de la seva pràctica clínica.
- Innova en el camp de la definició de diagnòstics, intervencions i resultats en infermeria familiar i comunitària, especialment en l'atenció a malalts crònics i dependents, i a individus i comunitats en situacions de fragilitat o risc per a la seva salut.

- Escriu treballs científics propis de la seva especialitat.
- Exposa i defensa eficaçment treballs científics propis de la seva especialitat.
- Transmet als ciutadans o a la població, de forma adaptada i intel·ligible, les troballes del coneixement científic.

Rotacions i activitats formatives:

- Totes les rotacions.
- Tallers o sessions teòriques amb metodologia activa.
- Disseny d'un projecte de recerca.

Breu descripció dels continguts, actituds i habilitats:

- Cerca d'informació rellevant.
- Protocols, procediments i guies de pràctica clínica.
- L'ètica de la recerca.
- La lògica del procés de recerca.
- Estratègies de recerca qualitativa i quantitativa.
- Estadística i anàlisi de dades qualitatives.
- Coneixement de línies prioritàries de recerca en infermeria familiar i comunitària.
- Normes per a exposicions de comunicacions científiques orals i escrites en els mitjans més utilitzats en infermeria familiar i comunitària.
- Actitud reflexiva davant la pràctica clínica i inquietud científica.
- Inquietud per plantejar-se i donar resposta a les preguntes sorgides de la pràctica.
- Interès perquè el ciutadà rebi les cures d'infermeria de més alta qualitat.
- Sensibilitat per a compartir el coneixement i que la disciplina infermera avanci.
- Maneig de les principals fonts de guies clíniques.
- Realització d'una lectura crítica de publicacions científiques.
- Elaboració de preguntes de recerca en l'àmbit de la seva especialitat.
- Coordinació i treball en equips de recerca.
- Comunicació per a exposició en públic.
- Escriptura científica.

L'activitat consistirà en un mínim de:

- 6 revisions bibliogràfiques seguint metodologia en infermeria basada en l'evidència
- 20 hores acreditades en formació en metodologia de la recerca.
- Disseny d'1 projecte de recerca.

8. Activitats mínimes proposades

Amb la finalitat de poder adquirir les habilitats i els resultats d'aprenentatge anteriors, es

planificaran les ja citades rotacions per a cada resident amb subjecció al seu pla individual de formació que s'ajustarà a la guia o itinerari formatiu que serà aprovat per la Comissió de Docència a proposta del tutor.

Almenys el 60% del temps de formació es desenvoluparà en el centre de salut, en el qual el resident durà a terme activitats, tant en consulta com en els domicilis dels pacients, així com en altres dispositius, organitzacions i institucions existents en la comunitat.

Durant el primer any es durà a terme una rotació, d'almenys quatre mesos, en el centre de salut on presti serveis el tutor i es finalitzarà el segon any de la mateixa forma. La resta del temps es distribuirà entre temps en el centre de salut i rotacions per altres dispositius, segons recursos i necessitats.

El resident podrà realitzar rotacions externes no previstes en aquest programa de formació en centres nacionals o estrangers en els termes previstos en l'article 21 del RD 183/2008.

En el següent quadre s'especifica les activitats proposades anteriorment en les competències clíniques avançades i en salut pública i comunitària:

Competències	Activitat mínima
Clínica i metodologia avançada	• 2 revisions bibliogràfiques sobre utilització de metodologia infermera en la pràctica clínica.
	• 2 revisions de casos clínics amb l'ús de la metodologia infermera, amb un anàlisi de la seva eficiència i aspectes de comunicació.
	• 20 hores acreditades en formació en metodologia infermera.
	• 20 hores acreditades en formació en entrevista motivacional i comunicació efectiva.
	• 100 visites en sala.
	• 50 consultes agudes/cròniques.

Atenció en l'infància	Participa en el desenvolupament i execució de, al menys, un programa de intervenció en salut escolar en totes les seves etapes
Atenció en l'adolescència	Intervenció grupal en una de las següents unitats temàtiques: educació afectiva sexual, prevenció embaràs no desitjat, ITS, violència, drogoaddicció, etc.
	25 consultes individuals d'adolescents.
Atenció a la salut general en l'etapa adulta	300 consultes d'infermeria a demanda/programada en adults amb dèficits de salut aguts i crònics. 50 visites domiciliàries programades.
	Participar en la planificació i desenvolupament i avaluació, al menys en una intervenció d'educació per la salut grupal d'adults amb patologia crònica.
	Intervencions de cirurgia menor: 20.
	Intervenció en els programes de tècniques diagnòstiques i/o terapèutiques existents en el centre de salut (control anticoagulació, hospitalització domiciliària, etc.).
	Participar al menys en una intervenció comunitària i/o participació comunitària.
	Intervenció en programa de exercici físic per la salut.
	200 urgències en Centres de Salut.
	Orientació per la planificació familiar: 15 parelles.

L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere	• Valoració i consell sobre ITS a 5 homes i 5 dones
	• Anticoncepció d'urgència i intervenció educativa: 10.
	• Atenció i seguiment a la dona embarassada: 10.
	• Col·laborar en l'assistència a 5 parts (es potenciarà la utilització de simuladors).
	• Visites puerperals: 10.
	• Promoció de la lactància materna: 10.
	• Educació per la salut sexual i la convivència entre gèneres: intervenció en dos grups.
Atenció a les persones ancianes	• Atenció a la dona i al home en la seva etapa climatèrica: 10.
	• 300 consultes d'infermeria a demanda/programada.
	• Tallers per cuidadores: 2.
	• Intervenció en programa de exercici físic per la salut.
	• Atenció a pacients amb deteriorament cognitiu en el domicili: 25.
	• Valoració funcional i cognitiva en el domicili: 25.
	• Intervencions pel manteniment funcional, social i cognitiu del ancià en el domicili: 25.
	• Coordinació de recursos socio-sanitaris: 5.

	Atenció a pacients en el final de vida en el domicili: 10.
Atenció a les famílies	Valoració-intervenció familiar en les diferents etapes del cicle familiar:
	Amb nens recent nascuts: 2
	Amb escolars: 2.
	Amb adolescents: 2.
	Amb síndrome "niu buit": 2.
	Unipersonals de risc: 2.
	Amb famílies immobilitzades: 4.
	Amb ancians amb problemes de salut: 25.
Atenció a les urgències i emergències	Amb persones en final de vida: 10.
	100 demandes d'atenció urgent hospitalària infantil.
	100 demandes d'atenció urgent hospitalàries.
	250 demandes d'atenció urgent en el centre de salut i/o domicili

	• 10 intervencions en situació d'emergència.
L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc sociosanitari	• 20 visites de pacients d'alta complexitat o d'exclusió social.
	• Presentació de 2 casos de pacients de alta complexitat o d'exclusió social.
Salut Pública i comunitària	• 2 Activitats de vigilància epidemiològica (establiments alimentaris, manipuladors d'aliments, menjador escolar, mercats, pressa de mostres etc.).
	• Activitats de gestió en al menys 3 programes de salut.
Docent	• 6 exposicions de casos pràctics o sessions clíniques utilitzant els mitjans de recolzament més adequats.
	• Participar en l'elaboració de 2 materials divulgatiuseducatius.
	• 20 hores acreditades en formació de metodologia per l'educació per la salut, individual i grupal.
Competències en gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari	• 2 participacions en grups de millora de qualitat o projectes de gestió.
Investigadora	• 6 revisions bibliogràfiques seguint metodologia en infermeria basada en l'evidència.
	• 20 hores acreditades en formació en metodologia de la investigació.

9. El cronograma del programa formatiu

Els tutors que intervenen en el període formatiu del resident, fonamentalment el tutor principal, són els responsables de la supervisió i seguiment dels plans (cronogrames) individuals de formació que per a cada resident són elaborats pels tutors, en el si de la Comissió Assessora. Aquests plans individuals s'adaptaran a les característiques, possibilitats i recursos de cada Unitat Docent i de cada resident, havent de garantir no obstant això:

- Un contacte ampli inicial del resident amb l'Atenció Primària de salut: preferentment sis mesos i com a mínim tres mesos.
- Que almenys el 60% de la residència es realitzi en el Centre de Salut.
- Un temps d'estada formativa en el Centre de Salut tots els anys.

La inevitable flexibilitat dels plans individuals de formació no és, no obstant això un obstacle per a incloure en aquest apartat la següent proposta de “cronograma” que conté unes pautes generals.

Amb caràcter general, l'aprenentatge de camp es farà amb tutorització continuada i increment progressiu de responsabilitat, a mesura que el resident vagi adquirint competències professionals segons el seu procés d'aprenentatge.

Els residents de IFiC han de ser capaços durant el segon any de formació, de participar activament en totes les activitats del Centre de Salut i si es fes càrrec de manera autònoma i completa d'una Consulta d'Infermeria de Família sense la presència del tutor. La supervisió de les activitats autònomes que realitzi el resident en la Consulta es concretarà, sense perjudici del seu seguiment a través de les activitats de tutorització continuada a les quals abans s'ha fet referència, en la possibilitat que el resident pugui recórrer, en cas de dubte o davant situacions complexes, al seu tutor principal, al de suport o a altres Infermeres de Família del Centre de Salut on passi consulta. Es recomana que l'activitat assistencial autònoma es realitzi de manera progressiva de tal manera que en finalitzar el segon any abasti un període no inferior a dos mesos.

Els residents, de manera complementària, hauran de comptar amb formació teoricopràctica que afavoreixi l'adquisició de les competències de la Infermera de Família i que complementi i consolidi l'autoaprenentatge dirigit i l'aprenentatge de camp.

El present cronograma planificat per la Unitat Docent Multiprofessional d'Atenció Familiar i Comunitària de Girona assegura la consecució de les competències a través de les activitats mínimes ressenyades. S'han considerat els dos mesos de període vacacional corresponents als dos anys de formació.

Cronograma INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITARIA UDMAFIC GIRONA

R1 IFiC	juny	juliol	agost	setembre	octubre	novembre	desembre	gener	febrer	març	abril	maig
A	AP	AP	AP	UR/AP	HOSP	HOSP	HOSP	HOSP	AP	AP	AP	AP
B	AP	AP	AP	UR/AP	HOSP	HOSP	HOSP	HOSP	AP	AP	AP	AP
C	AP	AP	AP	AP/UR	AP	AP	AP	HOSP	HOSP	HOSP	HOSP	AP
D	AP	AP	AP	AP/UR	AP	AP	AP	HOSP	HOSP	HOSP	HOSP	AP

AP	ATENCIÓ PRIMÀRIA
UR	"UNITAT DE RECERCA DE GIRONA" (UNITAT D' INVESTIGACIÓ DE GIRONA)

HOSP	HOSPITAL: MATERN (SALA DE PARTS, MATERNITAT, UNITAT D'ATENCIÓ SEXUAL I REPRODUCTIVA), URGÈNCIES , UDEN (UNITAT DE DIABETIS ENDOCRINOLOGIA I NUTRICIÓ), PADES (PROGRAMA D' ATENCIÓ DOMICILIÀRIA EQUIP DE SUPORT), OSTOMIES , GESTIÓ DE CASOS-COORDINACIÓ INTERNIVELLS
------	--

R2 IFiC	juny	juliol	agost	setembre	octubre	novembre	desembre	gener	febrer	març	abril	maig
A	AP/SEM*	PED*	PED*	SALUT M	S.M/AP	SALUD P	SALUT P	AP	AP	AP	AP	AP
B	AP/SEM*	PED*	PED*	SALUT M	S.M/AP	SALUD P	SALUT P	AP	AP	AP	AP	AP
C	AP/SEM*	PED*	PED*	SALUT P	SALUT P	SALUTM	S.M/AP	AP	AP	AP	AP	AP
D	AP/SEM*	PED*	PED*	SALUT P	SALUT P	SALUT M	S.M/AP	AP	AP	AP	AP	AP

*El resident pot escollir la data de realització de la rotació respectant les normatives corresponents sota la supervisió de la unitat docent i equip directiu del centre de salut.

AP	ATENCIÓ PRIMÀRIA
PED	PEDIATRIA ATENCIÓ PRIMÀRIA

SALUT M	SALUT MENTAL
S.P	SALUT PÚBLICA

[illegible]

1r bloc : ATENCIÓ PRIMÀRIA DE SALUT

ROTACIÓ	DURACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJECTIUS	METODOLOGIA
Centre de Salut	17 setmanes	ABS Girona 1 ABS Girona 2 ABS Girona 3 ABS Girona 4 ABS Salt Consulta infermeria a demanda, programada i atenció domiciliària	5.1 Clínica i metodologia avançada. 5.4 L'atenció a la salut general en la etapa adulta. 5.6 L'atenció a les persones ancianes 5.7 L'atenció a les famílies 9. Competències en investigació	-Conèixer els diferents professionals que formen l'equip multidisciplinari de l'atenció familiar i comunitària i les seves competències en el centre de salut. -Conèixer les eines de coordinació i continuïtat de les cures en els diferents nivells d'atenció sanitària. -Conèixer el programa informàtic utilitzat en el centre (E-CAP) i els diferents sistemes de registre de la història clínica informatitzada. -Conèixer les característiques de la població assignada al centre de salut i dispositius /recursos de la zona d'influència. -Conèixer els principals problemes de salut i patologies cròniques més prevalents de la població que atén el centre d'atenció primària. -Conèixer les guies de pràctica clínica utilitzades i protocols del centre. -Conèixer i aplicar la metodologia infermera. -Conèixer els diferents programes de salut que es desenvolupen en el centre. -Conèixer els protocols d'actuació infermera davant de la demanda de patologia aguda i de l'actuació en les urgències vitals.RCP bàsica. -Gestió adequada del temps /autogestió de l'agenda. -Gestió eficaç dels recursos materials i de circuits. -Conèixer les línies prioritàries de recerca en atenció primària. - Iniciar disseny d'un projecte de recerca. - Participar en activitats comunitàries. - Conèixer i aplicar conceptes de confidencialitat i secret professional i garantir en tot moment la seguretat del pacient. -Conèixer tècniques d'entrevista clínica.	- Tutorització directa. - Tallers/sessions/seminaris. Història electrònica d'infermeria. Organització consulta d'infermeria. Metodologia infermera, raonament clínic en infermeria. Comunicació terapèutica, entrevista clínica. Activitats preventives. Cronicitat. Metodologia PAE Elaboració del pla terapèutic per a les necessitats detectades. Programes específics: . Cuidadors . Tècniques diagnòstiques i terapèutiques . Ferides cròniques . Sessions d'exploracions més freqüents i interpretació de resultats: ECG/Dx per imatge/analítica Participació en l'estudi de gestió de la consulta Identificació de la importància de la intervenció familiar al costat dels professionals que la practiquen.
Centre de Salut	1 setmana Treballadora social	ABS Girona 1 ABS Girona 2 ABS Girona 3 ABS Girona 4 ABS Salt Consulta de treballadora social de APS	5.7 L'atenció a les famílies 5.9 L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc soci-sanitari	-Conèixer i identificar situacions de fragilitat o de risc socio-sanitari de forma conjunta amb la treballadora social del centre.	-Tutorització directa. Participar en el estudi de casos, treball en equip, aprenentatge col·laboratiu. Instruments d'atenció familiar

2n bloc : HOSPITAL – ATENCIÓ HOSPITALÀRIA

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Sala de parts i urgències obstetrícia	1 setmana	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta": Sala de parts i servei Obstetrícia Hospital de Santa Caterina de Salt Sala de Parts i servei de obstetrícia	5.5 L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere 5.5 c) Promoure la salut durant l'embaràs, part i puerperi en el entorn FIC i participar amb altres membres del equip i/o especialistes en la planificació, direcció coordinació i avaluació d'activitats específiques 5.7 L'atenció a les famílies	- Conèixer les pràctiques i activitats sobre el binomi mare- fill que l'evidència científica actual mostra com a recomanables després del moment del part. - Identificar els diferents problemes de salut en l'embaràs i puerperi per a la seva derivació a altres professionals, especialistes o nivells d'atenció. - Identificar els casos d'urgència que posen en risc la vida de la dona o el fetus per a la seva derivació a altres professionals, especialistes o nivells d'atenció. - Afavorir i donar suport a la lactància materna. - Conèixer el Protocol de Seguiment de l'Embaràs.	- Tutorització directa. Seguiment dels protocols d'actuació sobre el nounat basats en l'evidència científica més actual que permet minimitzar l'aparició d'esdeveniments adversos tant en la mare com en el nounat Pràctiques més recomanables quant a la valoració i identificació del nounat, la lligadura del cordó umbilical o la profilaxi de l'oftàlmia neonatal i la malaltia hemorràgica del nounat. Col·laborar en l'assistència a 5 parts
Servei obstetrícia	1 setmana	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta": Maternitat Hospital de Santa Caterina de Salt	5.5 L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere	- Promoure la salut durant el puerperi en l'entorn familiar i comunitari. - Fer costat a la mare i al nounat en la tasca de l'alimentació. - Identificar factors de risc i protectors. - Aconseguir una lactància materna efectiva. - Conèixer les recomanacions de prevenció primària i secundària.	- Tutorització directa. - Planificació educativa - Participar en l'educació del pacient i la seva família.
Unitat d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR)	2 setmanes	- Unitat Atenció Sexualy Reproductiva (ASSIR) del Servicio de Ginecologia del Hospital Trueta. ICS - Unitat Atenció Sexualy Reproductiva (ASSIR) del Servicio de Ginecologia del Hospital Santa Caterina. IAS	5.5 L'atenció a la salut sexual, reproductiva i de gènere 5.3 Atenció a la adolescència	- Orientar en la planificació familiar. - Valorar i aconsellar sobre MTS. - Atendre i seguir a la dona embarassada. - Realitzar visites puerperals. - Promocionar la lactància materna. - Educar per a la salut sexual, reproductiva i de gènere. - Atenció a la dona i l'home en la seva etapa climàtica.	- Tutorització directa - Planificació educativa - Participar en l'educació del pacient i la seva família.

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Hospital: Unitat de diabetis endocrinologia i nutrició	3 setmanes	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta": Unitat d' Educació Diabetològica	5.1 Clínica i metodologia avançada. 7. Competències docents	- Conèixer els factors desencadenants de la diabetis, símptomes característics i conseqüències d'un mal control metabòlic. -Identificar els pilars del tractament en la diabetis: exercici físic, alimentació, educació diabetològica i medicació, així com fomentar l'autocontrol de la malaltia.	- Tutorització directa - Planificació educativa. -Estratègies educatives. - Participació en l'educació grupal amb diabètics i les seves famílies.
Hospital: Unitat d'Ostomies	1 setmana	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta":	5.1 Clínica i metodologia avançada(cures ostomies)	-Conèixer els protocols de cures de pacient ostomitzat. - Identificar signes d'alarma. -Pautes per el seguiment en AP del pacient ostomitzat.	-Tutorització directa. - Participar en l'educació del pacient i la seva família.
Hospital: Infermeria de Gestió de Casos Coordinació Inter-nivells	6 setmanes	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta": Unitat de Continuitat Assistencial: Infermera de enllaç Hospitalària (1 setmana) Programa de Prevenció i suport al alta(PISA) de Insuficiència cardíaca (1setmana) Infermera gestora de casos Atenció Primària (4 setmanes) Hospital de Santa Caterina de Salt: Unitat de Continuitat Assistencial: Infermera de enllaç Hospitalària (1 setmana) Hospital de dia de crònics(1 setmana) Gestora de casos Atenció Primària (4 setmanes)	5.7 L'atenció a la famílies 5.9 L'atenció a la salut enfront situacions de fragilitat o risc socio-sanitari 8. Competències en gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari	- Conèixer la coordinació entre atenció especialitzada i atenció primària. - Conèixer la continuïtat assistencial i participar en la seva planificació. - Identificar i conèixer els signes de descompensació de les malalties cròniques (insuficiència cardíaca, EPOC.) - Participar en l'educació per a la salut del pacient crònic (signes de descompensació, adherència al tractament farmacològic) - Detectar factors de risc per a la salut integral de l'ancià, tècniques i escales per a la seva valoració. - Identificar necessitats i promoure l'ús adequat de materials i instruments d'ajuda i adaptació necessaris per a realitzar les activitats bàsiques de la vida quotidiana. - Gestionar la capacitat de les persones cuidadores familiars per a l'atenció de l'ancià en l'àmbit familiar. -Identificar i mobilitzar els recursos (propis, de la xarxa social i/o comunitària) que millor s'adaptin a les necessitats dels majors i els seus cuidadors.	-Tutorització directa. Participació en la gestió d'un cas: Informació, problemes detectats, pla d'intervenció, el seu seguiment, avaluació i registre. Treball /Intervenció amb la família. i/o cuidador

Hospital: Urgències Adults/Pediatrics Triage	4 setmanes	Hospital de Girona "Dr. Josep Trueta": Servei d' urgències Hospital de Santa Caterina de Salt: Servei de urgències	5.8 L'atenció davanturgències, emergències i catàstrofes	-Manejar eficaçment els recursos de suport vital i les tècniques d'atenció en la urgència en l'àmbit comunitari (pacient pediàtric i adult). -Garantir la seguretat del pacient i l'entorn per a prevenir possibles complicacions derivades de la situació d'urgències en l'àmbit comunitari. - Atendre la família i entorn en les situacions d'urgència. -Identificar els recursos disponibles davant situacions d'emergència, la seva organització i responsabilitats. -Col·laborar en els dispositius d'actuació davant emergències i catàstrofes.	- Tutorització directa. Protocols d'actuació urgent. - Tècniques de suport vital bàsic/avançat. - Mobilització i transport de pacients en situació d'urgència. - Tècniques de prioritització de problemes. - Lideratge i capacitat de coordinació. Serenitat en la presa de decisions. - Maneig de situacions de crisi i estrès. - capacitat de presa de decisions. - Aplicació de les tècniques de suport vital, mobilització i transport de pacients
Programa d'Atenció Domiciliària – Equip Suport (PADES)	2 setmanes	Centre d'especialitats "Güell".	5.6 Cuidar al pacient i la seva família en el final de la seva vida	-Participar en la planificació de cures pal·liatives. - Conèixer i manejar les escales d'instruments per a la valoració en Atenció domiciliària. - Valorar l'atenció integral. - Detectar i abordar problemes des de la perspectiva infermera. - Aprendre destreses en la comunicació eficaç, control dels símptomes i suport a la família en el procés de final de vida en l'àmbit comunitari.	- Tutorització directa. - Valoració d'infermeria. - Comunicació i treball en equip. - Participar en la gestió de 2 casos. - Gestió de situacions de dol.

3r. Bloc : ATENCIÓ PRIMÀRIA

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Centre de Salut	10 setmanes	ABS Girona 1 ABS Girona 2 ABS Girona 3 ABS Girona 4 ABS Salt: Consulta infermeria i atenció domiciliària APS Intervencions comunitàries i de salut pública	5.1 Clínica i metodologia avançada. 5.3 L'atenció en l'adolescència 5.4 L'atenció a la salut general en l'etapa adulta. 5.6 L'atenció a les persones ancianes 5.7 L'atenció a les famílies 5.9 L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc socio-sanitari 7. Competències docents 9. Competències en investigació	- Desenvolupar estratègies com, consell dietètic, prevenció de caigudes en persones majors i la deshabitació tabàquica entre la població general i les persones amb factors de risc vascular com a prevenció primària. - Conèixer i utilitzar les pautes i protocols d'actuació per a la prevenció d'accidents amb risc biològic. - Promoure actituds preventives i solidàries i transmetre missatges preventius a nivell individual i comunitari.	- Tutorització directa. - Planificació educativa. Estratègies educatives. - Disseny i avaluació de materials educatius Tècniques d'avaluació d'aprenentatge
Servei Emergències Mèdiques (SEM) Transport sanitari urgent (SEM)	2 setmanes	Sistema d' Emergències Mèdiques (SEM)	5.8. L'atenció davant urgències, emergències i catàstrofes	-Manejar eficaçment els recursos de suport vital i les tècniques d'atenció en la urgència en l'àmbit comunitari. -Garantir la seguretat del pacient i l'entorn per a prevenir possibles complicacions derivades de la situació d'urgències en l'àmbit comunitari. -Atendre la família i entorn en les situacions d'urgència. -Identificar els recursos disponibles davant situacions d'emergència, la seva organització i responsabilitats. -Col·laborar en els dispositius d'actuació davant emergències i catàstrofes.	- Tutorització directa. Protocols d'actuació urgent. Tècniques de suport vital avançat. Mobilització i transport de pacients en situació d'urgència. Tècniques de prioritització de problemes. Lideratge i capacitat de coordinació. Serenitat en la presa de decisions. Maneig de situacions de crisi i estrès. Capacitat de presa de decisions. Aplicació de les tècniques de suport vital, mobilització i transport de pacients

4rt. Bloc: SALUT PÚBLICA I COMUNITÀRIA

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Agència de Salut Pública de Catalunya- Girona	1 setmana	Agència de Salut Pública de Catalunya - Girona.	6. Competències en salut pública i comunitària. 7. Competències docents.	- Conèixer l'estructura de salut pública a Catalunya. - Conèixer els programes de formació en salut pública. - Conèixer la cartera de serveis de salut pública.	Investigació de documentació i bibliografia.
Agència de Salut Pública de Catalunya- Girona	2 setmanes	Unitat de Vigilància Epidemiològica .	6. Competències en salut pública i comunitària.	- Conèixer els programes de vigilància epidemiològica. - Malalties de Declaració Obligatòria i Individual. - Toxiinfeccions alimentàries. - Dissenyar, avaluar i executar programes de vigilància epidemiològica.	Investigació de documentació i bibliografia. Col·laboració amb els treballadors de la Unitat en les activitats i programes de vigilància epidemiològica.
Agència de Salut Pública de Catalunya- Girona	2 setmanes	Unitat de Vigilància Epidemiològica –Vacunes	6. Competències en salut pública i comunitària.	- Conèixer la gestió de vacunes. - Centre de vacunacions internacionals.	Investigació de documentació i bibliografia. Col·laboració amb els treballadors de la Unitat en les activitats i programes de vigilància epidemiològica
Agència de Salut Pública de Catalunya- Girona	1 setmana	Protecció de la Salut – Sanitat Ambiental i Seguretat Alimentària.	6. Competències en salut pública i comunitària.	- Conèixer la gestió de les activitats de sanitat ambiental. - Conèixer la gestió de les activitats de seguretat alimentària, registre sanitari d'indústries alimentàries, inspeccions sanitàries d'indústries i aliments.	Investigació de documentació i bibliografia. Col·laboració amb els treballadors de la Unitat en les activitats i programes de gestió. Planificar i desenvolupar accions sobre la salut mediambiental Gestió de activitats i registre sanitari d'aliments, establiments públics, menjadors escolars.

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Agència de Salut Pública de Catalunya- Girona	2 setmanes	Unitat de Programes de Promoció de la Salut	6. Competències en salut pública i comunitària. 7. Competències docents	- Conèixer la gestió de les activitats de prevenció, protecció i promoció de la salut: - Programa de Immunitzacions - Programa de la Dona - Programa del nen sa - Programes de detecció precoç de càncer (mama, colon) - Programa d'educació per la salut - Programa de disminució de consum de tabac - Programa de prevenció de violència de gènere	Investigació de documentació i bibliografia. Col·laboració amb els treballadors de la Unitat en les activitats i programes de gestió. Analitzar la situació de salut de la comunitat i planificar i desenvolupar programes de promoció de la salut comunitària. Planificació, gestió, desenvolupament i avaluació de programes de salut. Planificar i desenvolupar programes d'educació per la salut en la comunitat.
Unitat de Salut Laboral de Atenció Primària	1 setmana	Unitat de Salut Laboral del Institut Català de la Salut de Girona	6. Competències en salut pública i comunitària 8. Competències en gestió 8.e Gestionar, liderar i coordinar la millora continua de la qualitat de les cures	- Conèixer el sistema d'informació, seguiment i control d'accidents, laborals i malalties professionals. Conèixer la prevenció de problema de salut laboral.	Col·laboració amb els treballadors de la Unitat

La resta de competències en aquest àmbit s'adquireixen fins a completar els 4 mesos, realitzant activitats i intervencions en programes comunitaris en el Centre de Salut.

5é. Bloc: SALUT MENTAL

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Centre de Salut Mental Adults	6 setmanes:	Centre de Salut Mental del Gironès i Pla de l'Estany:	5.3. Atenció en la adolescència	- Conèixer els factors determinants relacionats amb l'individu, la família, la comunitat i la societat en general reforçant els factors de protecció i disminuint els factors de risc.	- Tutorització directa.
Centre de Salut Mental Infanto Juvenil	2 setmanes en el CSM		5.7 L'atenció a les famílies	- Conèixer les xarxes de suport social; i de la participació en programes de voluntariat i d'activitats dins de la comunitat.	Implicació de la infermeria en l'equip multidisciplinari.
Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAS)	2 setmanes CAS	Centre de Salut Mental Adults	5.9 L'atenció a la salut enfront situacions de fragilitat o risc socio-sanitari	- Adquirir coneixements per a la coordinació dels diferents dispositius i professionals en el tractament de pacients de malaltia mental.	Activitats específiques d'interacció i coordinació entre Salut Mental i Atenció Primària.
Unitat de valoració dememòria i demències (UVAMID)	2 setmanes UVAMID	Centre de Salut Mental Infanto Juvenil		- Planificar, dirigir i implementar en la seva activitat quotidiana programes de salut específics dirigits a cobrir les necessitats de grups en risc.	Participació activa en les Consultes Infermeria de Salut Mental.
				- Participar en el seguiment dels pacients amb malaltia mental.	Intervencions i activitats comunitàries.
				- Participar en el procés rehabilitador dels pacients amb problemes d'addicció.	Intervencions i activitats de grups psicoeducatius
				- Conèixer i manejar les diferents escales en la valoració de pacients amb trastorns cognitius i de conducta.	

6é. Bloc: ATENCIÓ PRIMÀRIA

ROTACIÓ	DURACIÓ ROTACIÓ	DISPOSITIU	COMPETÈNCIES	OBJETIUS	METODOLOGIA
Centre de Salut	8 setmanes	ABS Girona 1 ABS Girona 2 ABS Girona 3 ABS Girona 4 ABS Salt: Consulta infermeria pediàtrica	5.1 Clínica i metodologia avançada 5.2 L'atenció en la infància. 5.3 L'atenció en l'adolescència 7. Competències docents	- Conèixer i aplicar el Programa del Nen Sa. - Conèixer les patologies més prevalents en l'edat infantojuvenil. - Conèixer i aplicar el Calendari de vacunacions sistemàtiques. - Participar en les activitats de garbellat: somatometria, test del desenvolupament psicomotor, tensió arterial, control d'agudesa visual i visió cromàtica, garbellat auditiu, garbellat metabòlic i valoració psicosocial. - Valorar dins del context familiar i comunitari, el desenvolupament infantil en els seus aspectes físics, psicològics, culturals, ambientals i socials. - Dissenyar una intervenció de EpS. - Participar al costat de la infermera escolar, en una intervenció amb grups de nens i/o adolescents i/o parels d'alumnes, en almenys una activitat de EpS. - Prestar cures especialitzades en l'àmbit comunitari, al costat d'altres professionals quan calgui, en les situacions de: alteracions de desenvolupament infantil, problemes de salut de tipus agut, discapacitats i problemes crònics de salut.	- Tutorització directa - Planificació educativa. Estratègies educatives. Disseny i avaluació de materials educatius. - Tallers/sessions de planificació de EpS i de comunicació en públic. - Prevenció dels accidents infantils i les seves possibles seqüeles junt amb les famílies i l'escola.
Centre de Salut	10 setmanes	ABS Girona 1 ABS Girona 2 ABS Girona 3 ABS Girona 4 ABS Salt Consulta infermeria i atenció domiciliària APS.	5.1 Clínica i metodologia avançada. 5.2 L'atenció en l'infància. 5.3 L'atenció en l'adolescència 5.4 L'atenció a la salut general en l'etapa adulta. 5.6 L'atenció a les persones ancianes	- Utilitzar la metodologia infermera. - Conèixer i realitzar les intervencions. Infermeres relacionades amb les situacions de dependència i fragilitat. - Participar de manera activa en els diferents programes de salut que es desenvolupen en el centre. - Identificar i mobilitzar recursos propis de la xarxa social i/o comunitària que s'adaptin a les necessitats de les persones fràgils i dels seus cuidadors. - Conèixer i utilitzar les mesures farmacològiques i no farmacològiques (dietes, activitat física, relaxació...) en els problemes de salut més freqüents en l'àmbit de l'atenció familiar i	- Tutorització directa. - Planificació educativa.

			5.7 L'atenció a les famílies 5.9 L'atenció a la salut davant situacions de fragilitat o risc socio-sanitari 7. Competències docents 9. Competències en investigació	comunitària. -Reconèixer la diversitat i multiculturalitat a l'hora de realitzar un pla de cures individualitzat. -Identificar situacions d'especial complexitat en les persones i famílies conjuntament amb la tutora/gestora de casos del centre. -Identificar problemes de salut pública urgent i conèixer els circuits de vigilància epidemiològica i els seus mecanismes d'activació. - Fer un abordatge familiar i seguiment en processos d'atenció pal·liativa. -Identificar necessitats de la població (diagnòstic comunitari) i fer una proposta d'intervenció.	
--	--	--	---	---	--

10. La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada (guàrdies) durant el període formatiu.

La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada contribueix a garantir la formació integral del resident i el funcionament permanent de les Institucions Sanitàries i es considera un element clau en el procés d'aprenentatge del resident i en l'assumpció progressiva de responsabilitats. Aquests serveis que es prestaran en els dispositius que integrin la Unitat Docent, tindran caràcter obligatori havent de ser supervisades pels col·laboradors i tutors de les unitats assistencials en les quals es realitzin, juntament amb el coordinador de la unitat docent.

Des del punt de vista formatiu, és recomanable que el nombre de guàrdies no sigui menor de dos ni superior a quatre al mes, fins i tot en els supòsits d'acumulació de guàrdies derivades de períodes vacacionals. En tot cas, el Coordinador i els tutors de la Unitat Docent planificaran les guàrdies i altres activitats dels residents, tenint en compte la seva doble condició de personal en formació i de treballador de les unitats i centres sanitaris en els quals a cada moment s'estigui formant, per la qual cosa a aquest efecte, haurà d'existir l'adequada coordinació entre els tutors i els òrgans de direcció d'aquests centres i unitats.

Donat el caràcter formatiu que tenen els serveis prestats en concepte d'atenció continuada, en els períodes de recuperació que es produeixin a conseqüència de baixes prolongades, avaluacions negatives o d'altres supòsits que prevegi la legislació vigent, s'inclourà en aquesta recuperació el nombre de guàrdies que la Comissió Assessora consideri necessàries en cada supòsit, buscant un punt d'equilibri entre la situació específica del resident i la consecució dels objectius del programa.

10.1 Distribució percentual del nombre d'hores d'atenció continuada a realitzar durant la residència distribuïdes per estàncies

Els Punts d'Atenció Continuada acreditats de la UDM AFiC ICS Girona en Atenció Primària, segons la seva disponibilitat i la seva adequació docent, són els integrats en el CUAP Gironès – La Selva. Concretament, les guàrdies d'Atenció Primària es realitzaran en el Punt d'Atenció Continuada Güell, situat a la ciutat de Girona. La proposta global de distribució de les mateixes és:

RESIDENTS DE PRIMER ANY (R1)

- Es realitzaran entre 2 i 4 guàrdies al mes d'en el CUAP Güell:
 - 1 o 2 guàrdies inter-setmanals de 12 hores, en horari de 20:00h a 8h.
 - 1 o 2 guàrdies de cap de setmana de 12horas, en horari diürn, de 8h a 20h.

Els dies que es realitzen guàrdies inter-setmanals es pot realitzar guàrdia de 5 hores en atenció primària en l'ABS corresponent.

RESIDENTS DE SEGON ANY (R2)

- Es realitzaran entre 2 i 4 guàrdies al mes d'en el CUAP Güell:
 - 1 o 2 guàrdies inter-setmanals de 12 hores, en horari de 20:00h a 8h.
 - 1 o 2 guàrdies de cap de setmana de 12horas, en horari diürn, de 8h a 20h.

Els dies que es realitzen guàrdies inter-setmanals es pot realitzar guàrdia de 5 hores en atenció primària en l'ABS corresponent.

- En el segon any de residència, es faran 8 guàrdies en el Servei d'Emergències Mèdiques (SEM). Es tracta de guàrdies extrahospitalàries i de transport sanitari.

Quan en els centres de salut acreditats no es prestin serveis en concepte d'atenció continuada o aquests siguin insuficients, es podran realitzar guàrdies en altres centres, per al que es procedirà a l'acreditació específica d'aquests centres per a aquesta comesa. En tots els casos es garantirà la tutorització durant les guàrdies.

El calendari de guàrdies mensualment ha d'estar supervisat i validat pel responsable o director assistencial d'urgències hospitalàries o d'atenció primària.

11. Formació continuada

Les especialistes en IFiC s'enfronten en el seu treball diari al repte d'actualitzar-se en l'ampli i creixent volum de coneixements, habilitats i actituds que conformen la seva especialitat. Referent a això, els Serveis de Salut, les Societats Científiques i els diferents col·lectius professionals, desenvolupen programes de Formació Continuada que tenen com a missió bàsica proporcionar a les infermeres de família els instruments precisos per a mantenir i millorar la seva competència tant en l'àrea dels coneixements com en la de les habilitats i actituds. La seva implementació haurà de tenir en compte el procés cognoscitiu (raonament i presa de decisions) en lloc de realitzar la tradicional recopilació de dades amb un format de xerrada unidireccional o de llibre de text en el seu concepte clàssic. Igualment incorporarà nous aspectes com són la individualització de la formació,

l'autoresponsabilització formativa i una major especificitat de les fonts i temes de formació.

Al mateix temps que augmenta la necessitat que s'actualitzin les competències de la infermera de família, està augmentant de manera exponencial la necessitat i responsabilitat d'adaptar-se a les noves tecnologies de la comunicació, informació, gestió, etc. que han d'incorporar-se a les activitats de formació continuada dels equips d'Atenció Primària de Salut.

Al llarg del període de residència s'ha de transmetre a la infermera resident la necessitat present i futura de realitzar activitats de formació continuada, assistint i participant en les activitats de tal caràcter que es realitzin en el seu Centre de Salut, a fi d'interioritzar la necessitat que aquestes activitats li acompanyin durant tota la seva vida professional, com un mitjà essencial per a garantir una adequada atenció als pacients.

En definitiva, el resident ha d'internalitzar al llarg del seu període formatiu i tal com preveu la Llei 44/2003, d'ordenació de les professions sanitàries, que la formació continuada i l'acreditació de la competència professional és un principi rector de l'exercici de les professions sanitàries que l'article 12 d'aquesta Llei configura "com un dret i un deure" que ha de ser demandat a les Institucions Sanitàries on en el futur presti serveis.

Els programes de formació continuada haurien de donar resposta a la necessària actualització i renovació dels adquirits durant la residència i als avanços que dins dels seus camps competencials es vagin incorporant al llarg de la seva vida professional. La formació continuada, tal com preveu l'article 37 de la Llei 44/2003, abans citada i l'article 40 de la Llei 55/2003, per la qual s'aprova l'Estatut Marc de Personal Estatutari dels Serveis de Salut, serà una eina fonamental per a l'adquisició dels graus en els quals s'articula el "desenvolupament professional" i la "carrera professional" regulats per totes dues disposicions.

En aquest context, adquireixen una importància específica els procediments d'avaluació de competències tant per a les infermeres residents durant la seva formació i en finalitzar la residència, com per a les infermeres de família en exercici, completades, en aquest últim cas, amb activitats de formació continuada acreditades. Per això, és convenient que els residents es familiaritzin amb les noves metodologies docents i avaluadores, incorporant per exemple activitats amb pacients simulats i estandarditzats.

La informatització del coneixement del professional i de l'organització assistencial, com succeeix en la resta de les professions, ha de suposar un dels continguts més importants de les activitats docents o de formació continuada. De totes les especialitats sanitàries, per les seves pròpies necessitats de comunicació, informació i gestió respecte a la comunitat, els seus pacients i la resta del sistema de salut, necessita una especial dedicació a l'actualització en les noves tecnologies; per a això compta amb diversos mitjans com són l'edició en format electrònic, de nombroses revistes de l'especialitat, de les activitats

relatives a Congressos organitzats per societats científiques, el desenvolupament d'eines docents amb suport multimèdia (cursos multimèdia o sistemes experts d'ajuda al diagnòstic), congressos virtuals, cursos especialitzats, casos clínics, pacients virtuals, fòrums de discussió o revisions bibliogràfiques.

Internet és un instrument essencial on es troben serveis adequats i gratuïts per a la formació continuada destinats al públic en general o bé a un determinat grup de professionals. Són nombroses els avantatges de l'adquisició de competències en aquestes noves tecnologies per al procés mateix de la formació continuada ja que aquests mètodes seran especialment útils, no sols durant el període formatiu, sinó també en la futura vida professional del resident, permetent-li la creació dels seus propis entorns d'aprenentatge, de tutorització virtual, d'avaluació "en línia", eines de cerca de resums d'articles, consultes a experts, etc.

La UDM AFiC ICS Girona ofereix als seus residents un programa formatiu per a adquirir les competències transversals de l'especialitat. A més, s'ha elaborat amb la Direcció General de Planificació i Recerca del Departament de Salut, una proposta formativa que cobreix les especificitats de l'especialitat d'infermeria familiar i comunitària.

CONTINGUT DEL PROGRAMA FORMATIU D'INFERMERIA

La formació teòrica de l'especialitat d'infermeria familiar i comunitària és una activitat formativa que forma part de l'aprenentatge, o la posada al dia, dels conceptes més fonamentals a nivell teòric de la infermeria familiar i comunitària, que complementarà la formació adquirida a través de les rotacions. Els seus continguts tenen com a referent els que es deriven de les funcions essencials de la atenció familiar i comunitària. L'objectiu és formar les infermeres residents en aquells aspectes més fonamentals de l'àmbit de l'atenció comunitària en la major part dels seus vessants per al desenvolupament de les seves competències.

S'ha previst una formació teòrica, basada en 2 àmbits:

- **Curs de "Fonaments conceptuals de l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària"**, per al desenvolupament de les competències pròpies de l'especialitat - es durà a terme en l' Institut d'Estudis de la Salut, amb una durada total de 84 hores, en els 2 anys de residència. La metodologia docent es basarà en sessions presencials teòriques, de les quals algunes seran de caràcter més pràctic, ja que s'utilitzarà la metodologia d'aprenentatge basada en casos (ABC). Els mètodes expositius s'afegiran els de discussió i els de solució de problemes amb una participació activa dels assistents.

L'avaluació d'aquest curs es basarà en 3 criteris avaluadors:

Assistència obligatòria a totes les sessions docents. Participació activa.

Resolució dels casos. Aquests seran plantejats i discutits en grup a la sessió teòrica i haurà d'aportar la resolució del mateix en la pròxima sessió teòrica entenent que aquest serà treballat durant la rotació en el seu cas.

L'altre àmbit és la formació que realitzen amb continguts comuns, a través de la UDMAFiC- GIRONA ICS els àmbits del programa formatiu seran:

Introducció a l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària

- Infermeria Basada en l'Evidència
- Epidemiologia i APOC (Atenció Primària Orientada a la Comunitat)
- Bioètica
- Gestió clínica (introducció als indicadors d'activitat)
- Comunicació
- Tallers clínics i habilitats
- Atenció a la família

Es demana un assoliment del 75% per a considerar-se superat aquest programa formatiu de cares a la Comissió Avaluadora de cada any de residència.

A partir d'aquestes propostes, però considerant-se la seva representativitat i altres aspectes formatius del programa oficial de l'especialitat menys representats en aquesta, la Unitat Docent concreta uns ÀMBITS de coneixement i elabora el seu Programa Formatiu.

Amb finalitats organitzatives cada àmbit té un coordinador que planifica el contingut de la formació d'aquella part del programa formatiu i es coordina amb els professors que col·laboren. La Unitat Docent de manera funcional s'organitza amb grups de treball per a cada Àmbit i que solen donar suport docent als requeriments docents del programa formatiu.

Una de les eines que s'utilitzaran per a adquirir els coneixements i les competències bàsiques definides en el programa de l'especialitat serà el portfoli.

El portfoli formatiu (portfoli process) o carpeta d'aprenentatge és l' instrument que permet recollir elements que demostrin el procés d'aprenentatge i l'adquisició de competències que estimula l'aprenentatge basat en l'autoreflexió. Es tracta de la tècnica

de recopilació, compilació, col·lecció i repertori d'evidències i competències professionals que demostrin que la persona està capacitada per al seu desenvolupament professional satisfactori. El portfoli informa convenientment sobre les competències que una persona pot demostrar i també de l'aprofitament del procés d'aprenentatge.

Un dels objectius principals és que els i les residents es converteixen en estudiants reflexius i crítics. Les evidències mostren que l'ús del portfoli promou el desenvolupament d'aquestes dues competències.

També es planteja la possibilitat que el resident realitzi formació externa, entesa com el conjunt d'activitats formatives no organitzades per la UDM i que la infermera resident pot realitzar com a complement a la seva formació, tenint en compte el criteri del tutor. Les activitats aconsellables, en funció de l'any de residència, serien:

- Congrés AEC: bianual
- Congrés AIFICC: bianual
- Congrés FAECAP: bianual
- Congrés GNEAUPP: bianual
- Congrés SEEGiG (Geriatría): anual
- Congrés SED (Sociedad española de Diabetes)
- Congrés ACD (Sociedad catalana de Diabetes)
- Conferència de Salut Comunitària
- X Congrés Internacional ASANEC SEGHER (Sociedad Española de Heridas)
- Congrés ACIP de pediatria

La nostra UDM AFic ICS Girona organitza unes **Jornades de Residents de la nostra Unitat Docent**.

12. La metodologia de l'investigació

La recerca de qualitat ha de ser fomentada com a instrument fonamental per a generar coneixement i contribuir al progrés del sistema sanitari, promovent el trasllat dels resultats de la recerca a la pràctica clínica per a augmentar la seva efectivitat.

La recerca és imprescindible en tots els nivells assistencials i per a tots els professionals sanitaris, perquè a través d'ella es produeixen innovacions que permeten proporcionar una atenció eficient i de major qualitat.

L'Atenció Primària és el primer punt de contacte que els serveis sanitaris proporcionen als individus i a la població de manera contínua, integral i integrada, i indiferenciada per edat,

gènere, estat de salut o malaltia, sent no obstant això cridanera la diferència entre l'alt nivell d'activitat assistencial en Atenció Primària i la seva escassa presència en la Recerca actual, especialment en el cas d'infermeria on, malgrat el seu augment en aquests últims anys, encara es troba lluny d'una presència de pes.

Existeix una gran inquietud en el sector amb massives aportacions en els congressos i reunions científiques d'Atenció Primària o en les revistes de l'àmbit. Molts d'aquests projectes són estudis descriptius i puntuals, que amb el suport adequat podrien donar lloc a línies de recerca de major impacte. És per això que hem d'encoratjar aquestes inquietuds i donar-los suport amb formació continuada sobre aquest tema i altres incentius.

Quant al resident, en finalitzar el seu període de residència, serà capaç de:

1. Conèixer les principals fonts de documentació científica i tenir habilitats en el seu maneig.
Ser capaç de realitzar una lectura crítica d'originals sobre els següents aspectes: etiologia, proves diagnòstiques, terapèutica, pronòstic, eficiència.
2. Conèixer els principis bàsics de disseny de projectes de recerca i tenir habilitats per a aplicar-los al disseny d'un projecte sobre una pregunta d'interès en la seva pràctica clínica.
3. Conèixer els principis ètics de la recerca biomèdica i incorporar-los tant al disseny de projectes com a la incorporació dels resultats de recerca a la pràctica clínica.
4. Tenir habilitats en la presentació de resultats de recerca, tant en forma d'article de revista com de comunicacions per a reunions científiques (orals, pòsters).

Al final de la residència tots els residents han d'haver realitzat un treball de recerca. Aquest treball es realitza al llarg del segon semestre del primer any i el segon any. Per a facilitar el procés de recerca, des de la Unitat Docent s'imparteixen cursos i tallers de metodologia de recerca, cerca bibliogràfica, anàlisis estadístiques i lectura crítica.

13. Els responsables de la docència, supervisió i avaluació del programa formatiu

La viabilitat d'aquest programa requereix, en tot cas, que la seva impartició es dugui a terme a través d'un conjunt d'òrgans les activitats docents dels quals els perfils professionals estiguin perfectament coordinats amb els objectius formatius donant coherència en tot el procés. Per això, es consideren figures fonamentals per a la correcta impartició del programa formatiu de l'especialitat de Medicina Familiar i Comunitària:

- **El Tutor principal:** serà el responsable del procés ensenyament-aprenentatge del resident tant en les estades en el centre de salut com fora d'ell i serà el mateix durant tot el

període formatiu duent a terme un contacte continu i estructurat amb el resident durant aquest període. Es recomana que cada tutor principal tingui assignats simultàniament un màxim de dos residents. Haurà de tenir una llarga experiència en atenció primària, bons resultats en qualitat assistencial i, passat el període transitori, haurà de ser Especialista en Infermeria Familiar i Comunitària. En cada equip docent de tutors principals, un d'ells realitzarà les funcions de coordinador docent de la seva especialitat.

- **El coordinador docent d'altres dispositius:** el resident, a més de comptar amb el seu tutor principal, podrà comptar amb la figura d'un coordinador docent que participarà en l'organització i avaluació de la rotació dels residents per la resta de dispositius. En els dispositius extra-hospitalaris, assumirà aquestes funcions el director/responsable d'aquesta unitat.

- **Els col·laboradors docents:** són els especialistes i professionals dels diferents dispositius de la unitat docent pels quals giren els residents que, sense ser tutors de residents d'Infermeria Familiar i Comunitària, col·laboren en la impartició d'aquest programa assumint la supervisió i control de les activitats que es realitzen durant aquestes rotacions, no requerint per tant, tenir experiència en atenció primària o ser especialistes en Infermeria Familiar i Comunitària.

- **Els tècnics de salut pública:** són aquells professionals que, sense ser tutors d'Infermeria Familiar i Comunitària, estan encarregats de contribuir en la formació teòric-pràctica i de recerca contemplats en el programa que es duguin a terme en la Unitat Docent. Seran especialistes en Medicina Preventiva i Salut Pública o altres professionals amb formació acreditada en metodologia docent i investigadora i en els blocs teòric-pràctics del programa formatiu d'Infermeria Familiar i Comunitària.

- **El Cap d'Estudis de la Unitat Docent Multiprofessional:** liderarà la direcció, planificació i organització de la Unitat Docent realitzant així mateix funcions d'avaluació/control, docència i recerca i de direcció i coordinació de les activitats docents dels tutors d'Atenció Primària conjuntament amb els Presidents de la Subcomissions Docent que existeixin. Haurà de tenir els mateixos requisits que els tutors principals.

- **La Comissió de Docència:** és l'òrgan col·legiat en el si del qual s'organitza la formació, se supervisa la seva aplicació pràctica i es controla el compliment en la unitat dels objectius del programa docent. S'incorporaran a aquesta comissió els Presidents de les Subcomissions Docents que componguin la UDM.

- **La Comissió d'Avaluació:** és l'òrgan d'avaluació compost pel Cap d'Estudis, els Presidents de les Subcomissions Docents i els coordinadors docents de cada disciplina de la UDM (en representació de la resta de tutors principals).

13.1 El tutor i les seves relacions amb el resident i la administració

El Tutor és aquell professional de la infermeria en exercici actiu al qual se'l reconeix un nivell formatiu i un entorn laboral adequat que permet acreditar-lo com capacitat per a afavorir l'aprenentatge dels coneixements, habilitats i actituds propis d'una formació d'infermeria especialitzada i que assumeix col·laborar de manera activa en el procés d'ensenyament- aprenentatge de les infermeres especialistes en formació, dins d'un context institucionalitzat.

El tutor és una figura única en el procés formatiu del resident, per la qual cosa les distincions a les quals s'ha fet referència anteriorment (principal, de suport i hospitalari) s'efectua en funció del seu major o menor vinculació amb el resident individualment considerat, sense que impliqui una relació de jerarquia entre aquestes figures. Aquest pot individualitzar i personalitzar el programa formatiu adaptant continguts, temps i mètodes a les necessitats pròpies de cada resident.

El tutor deu fonamentalment reunir dues característiques:

- Ser una bona Infermera de Família: el seu perfil competencial ha d'adequar-se al descrit en aquest programa.
- Ser un bon docent, ja que segons sigui la seva actitud cap a l'ensenyament, la seva preparació específica, la seva capacitat per a transmetre coneixements, el seu maneig de les relacions interpersonals, el resident obtindrà una millor o pitjor preparació.

El tutor ha de planificar, estimular, dirigir, seguir i avaluar el procés d'aprenentatge del resident realitzant les funcions:

- Orientar al resident durant tot el període formatiu. Per a això ha d'ajudar-lo a identificar quines són les seves necessitats d'aprenentatge i quins són els objectius de cada rotació tant a nivell hospitalari com en el Centre de Salut; establir amb ell el seu cronograma formatiu i en el seu cas, les estades electives que ha de realitzar, informant-lo d'altres activitats d'interès per a la seva formació.
- Supervisar la formació del resident. A aquest efecte el tutor deurà: Utilitzar com a eina bàsica les fitxes que figuren en aquest programa completades amb la informació que li faciliti el tutor hospitalari i els altres responsables de la supervisió del programa formatiu.
- Establir amb el resident al seu càrrec un calendari de reunions periòdiques o entrevistes per a analitzar entre tots dos com s'està realitzant la formació i intentar corregir els punts febles.
- Ser el referent-interlocutor del resident i per tant realitzar una labor d'acolliment i d'informació. El tutor és un element essencial en la resolució de conflictes i en la

protecció dels drets del resident.

- Afavorir l'autoaprenentatge i la responsabilitat progressiva del resident.
- Fomentar l'activitat docent i investigadora del resident.
- Ser el principal responsable de l'avaluació formativa o continuada del resident participant activament en l'avaluació anual/qualificativa a través dels comitès d'avaluació.
- Participar en l'elaboració de la memòria anual de les activitats docents realitzades pels residents en el Centre de Salut.
- En cada equip docent de tutors principals, un d'ells realitzarà les funcions de coordinador docent de la seva especialitat per a representar a la resta de tutors en la Comissió d'Avaluació.

13.1.1 La relació tutor / resident

El procés d'aprenentatge del resident es basa en un model col·laboratiu centrat en el que aprèn. No és la típica relació de mestre i deixeble ni tampoc d'amistat o de companyonia, sinó que es caracteritza per ser una relació interpersonal, individualitzada i adaptada a les expectatives de cada resident, per la qual cosa ha de desenvolupar-se en un ambient que permeti la participació de l'especialista en formació en la definició d'objectius i en l'intercanvi progressiu de papers a mesura que el resident avança en el procés d'aprenentatge.

Cada tutor té el seu propi estil de tutorització però tots ells han de ser capaços de:

- Estimular (incentivar, impulsar i il·lusionar).
- Comunicar (empatia).
- Transmetre informació oportunament.
- Explorar les expectatives i actituds del resident.
- Afavorir el diàleg.

13.1.2 Relació tutor/administració

La importància de la figura del tutor en l'adequada formació de residents determina que les Administracions Sanitàries afavoreixin els següents aspectes:

Manteniment i millora de la competència dels tutors en la pràctica clínica i en metodologia docent facilitant-los l'accés a una formació continuada específica, sobre:

- Aspectes relacionats amb el coneixement i aprenentatge de mètodes educatius.
- Tècniques de comunicació, de control i millora de qualitat.
- Tècniques de motivació, supervisió i avaluació.

- Valors i aspectes ètics de la professió.
- Aspectes relacionats amb continguts del programa formatiu.

Condicions assistencials i docents adequades:

- Pressió assistencial regulada, sent recomanable no tenir una pressió assistencial que superi els 30 pacients/dia, ni una dedicació a l'assistència de més de cinc hores.
- Temps específic per a la docència.
- Suport de l'estructura docent.

Actuacions dirigides a mantenir la motivació:

- Aquells tutors que garanteixin un ensenyament de qualitat, han de ser reconeguts per part de l'Administració ja sigui a través de la carrera professional o d'altres incentius de caràcter econòmic, laboral, formatiu, etc. per a compensar l'esforç que suposa l'acompliment d'aquesta tasca. Aplicació de criteris que al costat de la titulació exigible en cada supòsit garanteixin l'adequació dels nomenaments de tutors.

13.2 El coordinador docent d'altres dispositius

El tutor principal comptarà amb la figura d'un coordinador docent d'altres dispositius (nomenat per la Unitat Docent Multiprofessional i ratificat per la direcció del centre) que participarà en l'organització i avaluació de la rotació dels residents per la resta de dispositius. En els dispositius extra-hospitalaris, assumirà aquestes funcions el director/responsable d'aquesta unitat.

Correspon a aquests coordinadors:

- Coordinar i supervisar l'execució del programa formatiu d'altres dispositius (hospital, centre penitenciari, salut mental, etc.) conjuntament amb el Tutor principal, en tots els seus vessants: guàrdies, rotacions, etc.
- Assessorar el Coordinador de la Unitat Docent d'Infermeria Familiar i Comunitària en tot el relacionat amb la formació en altres dispositius per a residents.
- Monitoratge i suport tècnic en l'àmbit docent d'altres dispositius.

13.3 El col·laborador docent

Els col·laboradors docents són tots aquells especialistes i professionals que, sense ser tutors de residents d'Infermeria Familiar i Comunitària, desenvolupen les seves funcions docents en els diferents dispositius que formen part de la unitat docent, sent els responsables de la formació dels residents en IFiC durant les seves estades formatives en aquests. També tindran la consideració de col·laboradors docents aquells professionals que treballen en Atenció Primària i no són infermeres (pediatres, metges, fisioterapeutes, matrones...) sempre que contribueixin en la formació de residents.

Des del punt de vista docent correspon a aquests col·laboradors:

- Orientar al resident durant tota l'estada formativa en la seva Unitat o Servei.
- Supervisar la formació del resident utilitzant com a eina les fitxes que figuren en aquest programa completades amb la informació que li faciliti el tutor hospitalari i el tutor principal.
- Ser el referent-interlocutor del resident durant l'estada formativa i per tant realitzar una labor d'acolliment i d'informació.
- Afavorir l'autoaprenentatge i la responsabilitat progressiva del resident.
- Fomentar l'activitat docent i investigadora del resident.
- Ser responsable de l'avaluació formativa o continuada del resident durant l'estada formativa.

13.4 El tècnic en salut pública

Totes les unitats docents pel correcte desenvolupament del programa comptaran amb Tècnics en Salut Pública. El nombre de tècnics i la seva dedicació a la Unitat dependrà del nombre de residents en formació i de les peculiaritats de la Unitat i Subcomissions Docents (dispersió geogràfica, centres adscrits, activitats programades, etc.). El tècnic en Salut Pública és el professional que, sense ser tutor de residents de IFiC, duu a terme les tasques encomanades pel Cap d'Estudis de la UDM encaminades a l'execució del programa teoricopràctic de l'especialitat, participant en les activitats formatives i de recerca que es desenvolupin en la Subcomissió i en els Centres de Salut, dirigides a la millora de la formació tant dels residents com dels tutors. Correspon a aquests professionals:

Formar part de la Comissió Assessora, impartir els cursos i mòduls que contempla el programa així com col·laborar amb el coordinador en la planificació del mateix i la seva adaptació a les característiques pròpies de la corresponent unitat docent.

Fer costat als tutors, detectant les seves necessitats docents i proporcionant oportunitats per a facilitar la seva formació.

Monitoratge i suport tècnic en els centres de salut docents, detectant i analitzant les deficiències formatives d'aquests.

Elaboració de programes de gestió de la qualitat en la corresponent unitat docent. Estimular, secundar i crear línies sòlides de recerca en la unitat docent, emmarcant-les en les necessitats de cadascuna d'elles i en els plans generals de salut.

Col·laborar amb el coordinador de la unitat docent en altres activitats formatives (pregrau, especialitats d'infermeria i mèdiques,...) que es duguin a terme en la unitat docent.

14.L'avaluació

Les previsions del present programa amb vista a garantir la qualitat de la formació es completaran amb la corresponent Resolució Administrativa mitjançant la qual s'aprovin els requisits generals d'acreditació de les UDM i centres docents que formin especialistes en Infermeria Familiar i Comunitària. Amb la finalitat primordial de garantir uns nivells de qualitat comunes i una formació anàloga de tots els residents qualsevol que sigui la unitat docent on s'imparteixi el programa formatiu.

No obstant l'anterior i sense perjudici de les avaluacions externes que puguin dur-se a terme a través d'auditories acordades pels òrgans competents en la matèria per a avaluar el funcionament i la qualitat de cada UDM, en totes elles es durà a terme de manera sistemàtica, estructurada i consensuada, un Pla Avaluatiu Global de caràcter intern aprovat per la Comissió Docent que garanteixi la correcta avaluació (continuada i anual) de les infermeres residents adscrites a la Subcomissió de IFiC i l'avaluació periòdica de l'estructura docent de la Unitat i Subcomissió.

Els aspectes d'avaluació estan definits en el Document número 8 que s'adjuntaran en la sol·licitud d'aquest programa formatiu (de la relació de documents mínims per a l'acreditació "provisional" amb caràcter excepcional d'Unitats Docents Multiprofessionals d'Atenció Familiar i Comunitària, en les quals es formin especialistes en Infermeria Familiar i Comunitària del 23 de juliol de 2010).

14.1 El pla avaluatiu global de la subcomissió de docència de IFiC

En el si de la Comissió Docent, s'elaborarà el Pla Avaluatiu Global de la Unitat i Subcomissions Docents a fi de garantir el desenvolupament coordinat i correcte de les activitats d'avaluació que es duen a terme en cadascuna d'elles.

Criteris per a l'elaboració de Pla d'Avaluació Global, sense perjudici de les connotacions

específiques de cada Pla Avaluatiu Global, el mateix haurà de contenir:

- Línies estratègiques del Pla.
- Instruments específics de la Unitat Docent per a l'avaluació del resident: autoavaluació, informes de rotació, anàlisi de registres, anàlisis de casos clínics, demostracions de tècniques diagnòstiques i terapèutiques, ECOE, etc.
- Protocols comuns d'avaluació de les diferents rotacions i estades formatives a realitzar pels residents de la subunitat.
- Instruments específics de la Unitat i Subcomissió Docent per a l'avaluació de l'estructura docent.
- Protocols per a l'avaluació de l'estructura docent.
- Procediments d'avaluació per a l'acreditació i reacreditació de tutors.
- Planificació de reunions periòdiques per a realitzar un seguiment efectiu de les avaluacions que es duguin a terme en la Unitat Docent.
- Mesures per a garantir l'objectivitat i correcta confidencialitat de procés formatiu.
- Mesures relatives a la gestió dels resultats del Pla Avaluatiu Global a fi d'adoptar mesures de millora.

15. Bibliografia i recursos d'internet

15.1 Referències jurídiques més jurídiques més significatives:

- Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad.
- Real Decreto 183/2008, de 8 de noviembre, por el que se incorporan al ordenamiento jurídico español la Directiva 2005/36/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 7 de septiembre de 2005, y la Directiva 2006/100/CE, del Consejo, de 20 de noviembre de 2006, relativas al reconocimiento de cualificaciones profesionales, así como a determinados aspectos del ejercicio de la profesión de abogado.
- Ley 41/2002, de 14 noviembre, ley básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica.
- Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud.
- Ley 44/2003, de 21 de noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias.
- Ley 55/2003, de 16 de diciembre, del Estatuto Marco del personal estatutario de los servicios de salud.
- Real Decreto 450/2005, de 22 de abril, sobre especialidades de Enfermería.
- Ley 29/2006, de 26 de julio, de garantías y uso racional de los medicamentos y productossanitarios.
- Real Decreto 1030/2006, de 15 de septiembre, por el que se establece la cartera de serviciosdel Sistema Nacional de Salud.
- Real Decreto 1146/2006, de 6 de octubre, por el que se regula la relación laboral especial deresidencia para la formación de especialistas en Ciencias de la Salud.
- Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y

Atención a las personas en situación de dependencia.

- Ley 14/2007, de 3 de julio, de investigación biomédica.
- Real Decreto 1393/2007, de 29 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales.
- Real Decreto 183/2008 de 8 de febrero de 2008, por el que se determinan y clasifican las especialidades en Ciencias de la Salud y se desarrollan determinados aspectos del sistema de formación sanitaria especializada.

15.2 Llibres:

Infermeria Comunitària, Atenció Primària, Salut Pública:

- Ashton, J. Seymour, H. La nueva Salud Pública. Masson. 1990.
- Benítez del Rosario, MA. Salinas Martín, A. Cuidados paliativos y Atención Primaria. Springer-Verlag Ibérica. 2000.
- Bernabeu Mestre, J. Gascón Pérez, E. Historia de la Enfermería de Salud Pública en España(1860-1977). Universidad de Alicante. 1999.
- Colomer Revuelta, C. Promoción de la salud y cambio social. Masson. 2000.
- Contel, JC. Gené, J. Peya, M. Atención Domiciliaria. Organización y práctica. Springer-Verlag Ibérica. 1999.
- Duarte Climents, G. Gómez Salgado, J. Sánchez Gómez, MB. Salud Pública- Enfermería Comunitaria. Enfo-Ediciones. 2008.
- Franco Agudelo, S. La Salud Pública Hoy. Universidad Nacional de Colombia. 2002.
- Frías Osuna, A. Enfermería Comunitaria. Masson. 2000.
- Frías Osuna, A. Salud Pública y Educación para la Salud. Ed. Masson, S.A. Barcelona, 2004.
- Girbau García, MR. Enfermería comunitaria. Masson. 2004.
- Jaffe, M. Skidmore-Roth, L. Enfermería en Atención Domiciliaria. Harcourt Brace. 1998.
- López Imedio, E. Enfermería en cuidados paliativos. Editorial Médica Panamericana. 1998.
- Martín Zurro, A. Cano Pérez, JF. Atención Primaria. Conceptos, organización y práctica clínica(2 volúmenes). Elsevier. 2008.
- Martínez Riera, JR. Del Pino Casado, R. Enfermería en Atención Primaria (2 volúmenes). DAE. 2006.
- Mazarrasa, L. Germán, C. Sánchez, A. Sánchez, AM. Merelles, T. Aparicio, V. Salud Pública y Enfermería Comunitaria (3 volúmenes). McGraw-Hill-Interamericana. 1996.
- Piedrola Gil. Salud Pública y Medicina Preventiva. Masson. 2008.
- Ramos Calero, E. Enfermería comunitaria, métodos y técnicas. DAE. 2000.
- Sánchez, A. Aparicio, V. Germán, C. Mazarrasa, L. Merelles, A. Sánchez, A. Enfermería Comunitaria (2 volúmenes). McGraw-Hill-Interamericana. 2000.
- Universitat-Miguel Hernández. Cursos de medicina paliativa en Atención

Primaria (2volúmenes). AstraZeneca. 2000.

Planificació Sanitària, Educació per la Salut, Participació i Intervenció Comunitària:

- Calvo Bruzos, S. Educación para la Salud en la Escuela, Díaz de Santos. 1992.
- Donati, P. Manual de sociología de la salud. Díaz de Santos. 1994.
- García Calvente, MM. Mateo Rodríguez, I. Gutiérrez Cuadra, P. Cuidados y Cuidadores en el Sistema Informal de salud. Instituto Andaluz de la mujer. 1999.
- García Ferrer, J. La nueva sostenibilidad social. Ariel Sociología. 2000.
- García, M. Sáez, J. Escarbajal, A. Educación para la Salud. La apuesta por la calidad de vida. Arán. 2000.
- Gavidia Catalán, V. Salud, educación y calidad de vida. Cooperativa editorial Magisterio. 1998.
- Gómez Ocaña, C. Rius Lozano, M. Educación para la Salud. Una transversal curricular. Conselleria de Sanitat IVESP. 1998.
- Gracia Fuster, E. El apoyo social en la intervención comunitaria. Paidós Trabajo Social 1. 1998.
- Heierle Valero, C. Cuidando entre cuidadores. Intercambio de apoyo en familia. Fundación Index. 2004.
- Juárez, F. Educar en el aula. Actividades para trabajar en Educación para la salud. Ediciones Eneida Salud. 2001.
- Justamante, M. Díez, MT. Educación para la Salud. Guía Didáctica. Universidad de Alicante. 1999.
- Mayan Santos, JM. Enfermería y cuidados sociosanitarios. DAE. 2005.
- Perdiguero, E. Comelles, JM. Medicina y cultura. Estudios entre la antropología y la medicina. Ediciones Bellaterra. 2000.
- Pérez, R. Sáez, S. El grupo en la promoción y educación para la salud. Editorial Milenio. 2005.
- Pineaul, R. Daveluy, C. La Planificación Sanitaria. Conceptos, métodos, estrategias. Masson. 2002.
- Restrepo. Málaga. Promoción de la Salud: Cómo construir vida saludable. Panamericana. 2002.
- Sáez, S. Font, P. Pérez, R. Marqués, F. Promoción y Educación para la Salud. Editorial Milenio. 2001.
- Sáez, S. Marqués, F. Colell, R. Educación para la Salud. Técnicas para el trabajo con grupos pequeños. Pagés. 1998.
- Sánchez Alonso, M. La participación. Metodología y práctica. Editorial Popular. 2004.
- Sánchez Moreno, A. et al. Educación para la Salud en la Escuela: Experiencia y Participación. Universidad de Murcia. 1997.
- Sánchez Vidal, A. Programas de prevención e Intervención Comunitaria. PPU. 1993.
- Serrano González, MI. La Educación para la Salud del siglo XXI. Díaz de Santos. 1997.
- Turabian, JL. Participación Comunitaria en la Salud. Díaz de Santos. 1992.

Comunicació i Atenció Familiar:

- Carnwath, T. Miller, D. Psicoterapia conductual en asistencia primaria. Martínez Roca. 1986.
- Cibanal, L. Introducción a la sistémica y Terapia Familiar. ECU. 2006.
- Cibanal, L. Arce, MC. Relación enfermera/paciente. Universidad de Alicante. 1991.
- Cibanal, L. Arce, MC. Carballal, MC. Técnicas de comunicación y relación de ayuda en Ciencias de la Salud. Elsevier España. 2003.
- Cibanal, L. Martínez Riera, JR. Conceptos básicos de enfermería familiar. Enfo ediciones. 2008.
- Gimeno, A. La familia el desafío de la diversidad. Ariel Psicología. 1999.
- Gómez Sancho, M. Cómo dar las malas noticias en medicina. Grupo Aula Médica. 1996.
- Minuchin, S. Fishman HC. Técnicas de terapia familiar. Paidós Terapia Familiar. 2004.
- Minuchin, S. Fishman HC. Familias y Terapia Familiar. Gedisa. 2003.
- Valverde Gefaell, C. Comunicación terapéutica en enfermería. DAE. 2007.

Aprenentatge infermeria:

- Foucault, M. Vigilar y castigar. Siglo veintiuno de España. 1998.
- Bimbela Pedrola, JL. Navarro Matillas, B. Cuidando al formador. Habilidades emocionales y decomunicación. EASP. 2005.
- Medina, JL. La pedagogía del cuidado: Saberes y Prácticas en formación Univ. Enfermería. Laertes. 1998.
- Medina, JL. Deseo de cuidar y voluntad de poder. La enseñanza de la enfermería. Universitat de Barcelona. 2005.
- Schön, DA. La formación de profesionales reflexivos. Paidós. 1992.
- Villar Angulo, LM. Alegre de la Rosa, OM. Manual para la excelencia en la enseñanza superior. McGraw Hill. 2004.

Investigació

- Álvarez Cáceres, R. Estadística multivariante y no paramétrica con SPSS. Aplicación CC SS. Díaz de Santos. 1994.
- Armijo Rojas, R. Epidemiología básica en Atención Primaria de Salud. Díaz de Santos. 1993.
- Badia, X. Salamero, M. Alonso, J. La medida de la salud. EDIMAC. 2002.
- Bobenrieth Astete, MA. El artículo científico original. Escritura, estilo y lectura crítica. 1993.
- Burns, N. Grove, SK. Investigación en Enfermería. Saunders. 2004.
- Coffey, A. Atkinson, P. Encontrar el sentido a los datos cualitativos. Universidad de Antioquia. 2003.

- Gerrish, K. Lacey, A. Investigación en enfermería. McGraw Hill. 2008.
- Huth, EJ. Cómo escribir y publicar trabajos en ciencias de la salud. Masson- Salvat medicina.1992.
- Mercado, FJ. Gastaldo, D. Calderón, C. Paradigmas u diseños de la investigación cualitativa en salud. Servicio Vasco de Salud. 2002.
- Mercado, FJ. Gastaldo, D. Calderón, C. Investigación cualitativa en salud en Iberoamérica. Métodos, análisis y ética. Servicio Vasco de Salud. 2002.
- Pearson, A. Field, J. Jordan, Z. Práctica clínica basada en la evidencia en enfermería y cuidados de la salud. McGraw Hill. 2008.
- Polit DF. Investigación científica en ciencias de la salud. Interamericana McGraw Hill. 1991.
- Richart, M. et al. Búsqueda bibliográfica en enfermería y otras ciencias de la salud. Universidad de Alicante. 2001.
- Sandoval Casilimas, C. Investigación cualitativa. ICFES. 1996.
- Silva Ayçaguer, LC. Muestreo para la investigación en Ciencias de la Salud. Díaz de Santos.1993.
- Wolcott, H. Mejorar la escritura de la investigación cualitativa. Universidad de Antioquia. 2003.

Gestió d'Infermeria

- Baudouin Meunier. La Gerencia de las Organizaciones no Comerciales. MAP. 1993.
- Beckhard, R. Pritchard, W. Estrategia para el cambio. La gestión en la organización empresarial. Parramón. 1992.
- Blankenship Pugh, J. Woodward-Smith, MA. Guía práctica para la Dirección de personal de Enfermería. DOYMA. 1992.
- EUE Santa Madrona. El ejercicio de la dirección desde la perspectiva del cuidar. Obra Social Fundación «La Caixa». 2005.
- La Monica, EL. Dirección y Administración en Enfermería. Mosby/Doyma Libros. 1994.
- Lamata, F. et al. Marketing Sanitario. Díaz de Santos. 1994.
- Llano Señarís, J. et al. Gestión Sanitaria. Innovaciones y desafíos. MASSON. 1999.
- Marriner-Tomey, A. Administración y liderazgo en enfermería. Mosby. 1996.
- Muir Gray, JA. Atención Sanitaria basada en la evidencia. Churchill Livingstone. 1997.
- Salvadores Fuentes, P. Sánchez Lozano, FM. Jiménez Fernández, R. Manual de administración de los servicios de enfermería. Ariel Ciencias Médicas. 2002.
- Varo, J. Gestión estratégica de la calidad en los servicios sanitarios. Díaz de Santos. 1993.
- Vuori, HV. El control de calidad de los servicios sanitarios. MASSON. 1991.

15.3 Revistes

Revista	Editorial	Web
Revista Rol de Enfermería. Metas de Enfermería. Enfermería Clínica.	Ediciones ROL. Paradigma. Doyma.	http://www.e-rol.es/ http://www.enfermeria21.com/ http://www.elsevier.es/home/ctl_servlet?_f=110
Evidentia. Revista de Enfermería Basada en la Evidencia. Index de Enfermería.	Index.	http://www.index-f.com/evidentia/inicio.php
Enfermería Comunitaria. Enfermería Comunitaria. Revista internacional de cuidados de salud familiar y comunitaria. Gaceta Sanitaria.	Paradigma. Index.	http://www.index-f.com/index-enfermeria/revista.php http://www.enfermeria21.com/ http://www.index-f.com/comunitaria/revista.php
Administración Sanitaria Siglo XXI.	Elsevier. Doyma.	http://www.elsevier.es/home/ctl_servlet?_f=110 http://www.elsevier.es/home/ctl_servlet?_f=110
Salud 2000. Atención Primaria. Cultura de los cuidados. American Journal of Health Promotion. Cuadernos de Salud Pública.	Revista de la Federación de Asociaciones para la Defensa de la Sanidad Pública. Doyma. CECOVA. Escola Nacional de Saúde Pública Sergio Arouca, Fundação Oswaldo Cruz.	http://www.fadsp.org/html/saud2000.htm http://www.elsevier.es/home/ctl_servlet?_f=110 http://www.index-f.com/cultura/revista.php http://www.healthpromotionjournal.com/ http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_serial&pid=0102-311X&lng=en&lng=en&nrm=iso
HealthEducationResearch. Journal of PublicHealth. PublicHealthNursing. Revista Cubana de Salud Pública. Revista de Saúde Pública. Revista Española de Salud Pública. Revista Latino Americana de Enfermagem. Revista Iberoamericana de Enfermería Comunitaria.	Asoc. Enfermería Comunitaria.	http://her.oxfordjournals.org/ http://jpubhealth.oxfordjournals.org/ http://www.wiley.com/bw/journal.asp?ref=0737-1209 http://bvs.sld.cu/revistas/spu/indice.html http://200.152.208.135/rsp_usp/ http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_serial&pid_1135-5727/lng_es/nrm_iso http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_serial&pid=0104-1169&lng=en&nrm=iso http://revista.enfermeriacomunitaria.org/

15.4 Pàgines Web d'interès:

- Asociación de Enfermería Comunitaria: <http://www.enfermeriacomunitaria.org/>
- Bandolier: <http://www.infodoctor.org/bandolera/>
- Biblioteca Cochrane plus: <http://www.update-software.com/Clibplus/ClibPlus.asp>
- Federación de Asociaciones de Enfermería Comunitaria y de Atención Primaria: <http://www.faecap.com/>
- Fistera: <http://www.fistera.com/>
- Guíasalud: <http://www.guiasalud.es/home.asp>
- Index de Enfermería: <http://www.index-f.com/>
- Instituto Joanna Briggs: <http://es.jbiconnect.org/>
- Investen (Instituto de Salud Carlos III)
http://www.isciii.es/htdocs/redes/investen/investen_presentacion.jsp
- Medline: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=PubMed>
- Ministerio de Sanidad y Consumo: <http://www.msc.es/>
- OMS: <http://www.who.int/es/>
- Organización Panamericana de la Salud: <http://new.paho.org/>

www.hospitaltrueta.cat

@htrueta

hospitaltrueta_icsgirona

**Generalitat
de Catalunya**

Salut/

**Hospital Universitari de Girona
Doctor Josep Trueta**